היינט פולע טאַבעלעס פון די לאָטעריע-געווינסען

Lodzer Tageblat 62

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem.

פרייז 15 גר.

לאָדזשער טאַגעבלאַט

היינט 8 זייטען

רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 1-10-.., פון אדמיניסטראַציע 100-47

זונטאג ה' אדר ב' תרצ"ב | 13. marca 1932 | 25-טער יאהרגאַנג

דער טאג פון ענטשיידונג אין דייטשלאנד

גאנץ דייטשלאנד איז פיבער פון די פּרעזידענט-וואהלען

היינט — פּרעזידענט-וואהלען אין דייטשלאַנד

בערלין (ספּ.) אין משך פון די לעצטע 2 טעג האָט גאַנץ דייטשלאַנד געלעבט אין אַ געוואַלדיגען וואַהל-פיבער. איבער די גאַסען זעהט מען כסדר דעמאָנסטראַציעס, עס הילכען אַפּ אויסרופען פאַר הינדענבורג'ן, אָדער היטלער'ן. שבת איז די וואַהל-קאַמפּאַניע דערגאַנגען צום העכסטען פּונקט. די גאַסען זענען פערלייגט מיט וואַהל-ליטעראַטור. בלויז אין בערלין זענען נעכטען פאָרגעקומען איינינגע הונדערט וואַהל-מיטינגען.

די אַנהענגער פון הינדענבורג'ן גלויבען, אַז שוין היינט, ד. ה. דעם 13. וועט הינדענבורג אויסגעקליבען ווערען.

ביינאַכט איז גאַנץ בערלין פול געווען מיט ליכט-רעקלאַמען. אויפ'ן הימעל האָבען זיך באַוויזען אויפשריפטן: „וועהלט הינדענבורג'ן". קאַנצלער ברינינג האָט געהאַלטען אַ רעדע דורכ'ן ראַדיאָ, אין וועלכער ער האָט גערופען שטימען פאַר הינדענבורג'ן.

דער רעוואָלווער אַלס מעסער אַלס וואַהל-אַרגומענט

בערלין (ספּ.) גאַנץ דייטשלאַנד געפינט זיך היינט אונטער'ן צייכען פון די פּרעזידענט-וואַהלען. אין משך פון היינטיגען טאג האָט די וואַהל-אַגיטאַציע דערגרייכט דעם העכסטען טאָג. די ווילדסטע מיטלען אין דער אַגיטאַציע, זעהט אויס צו זיין, מעסער און רעוואָלווערען. אין משך פון טאָג זענען פּערנאָמירט געוואָרען אַן'אויזצעהליגע צאָהל געשלעגערייען און צוזאַמענשטויסען. בעזונדערס צווישען קאָמוניסטען און היטלעריסטען.

אַרעסטירט די זשעני פּאָליציאַנטען וואָס האָבען צוגעגרייט אַ פּוטש אין טאָג פון די פּרעזידענט-וואַהלען

בערלין (ספּ.) די ענטדעקטע אַפּערע אין דער דייטשער פּאָליציי, וואו פּאָליציאַנטען-היטלעריסטען האָבען צוגעגרייט אַ פּוטש אין טאָג פון די פּרעזידענט-וואַהלען, נעמט אָן אַלץ ברייטערע פאָרמען. די אַרעסטירטע פּאָליציאַנטען האָבען אין געהיים וועגבירט מיטגלידער פאַר די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען צווישען די פּאָליציי-פונקציאָנערען.

ווער וועט היינט זיגען?

היטלער

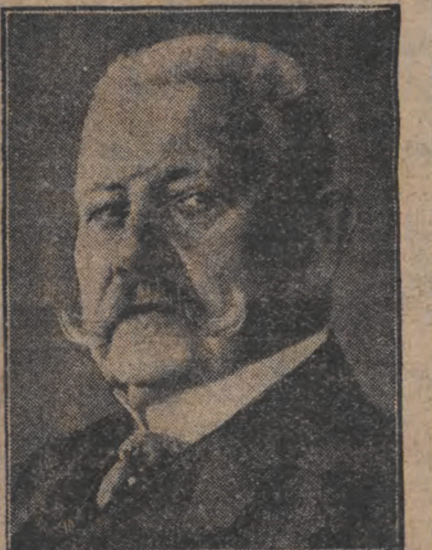
הינדענבורג

דייטשע ליטווישע אונטערהאַנדלונגען איבער מעמעל

רינגא (ספּ.) פון מעמעל איז מען מודיע, אַז די אונטערהאַנדלונגען צווישען די פּאָרשטעהער פון די ליטווינער און דייטשען זענען איבערגעריסען געוואָרען. די דייטשען האָבען נע'מענה'ט, אַז די נאָמינאַציע פון סמאַיטיס אויפ'ן אמט פון פּרעזידענט פון דירעקטאָריאַט און טייל מיטגלידער פון דירעקטאָריאַט — מיטגליד [illegible]. די דאָזיגע ערקלערונג האָט גורם געווען, אַז די אונטערהאַנדלונגען זאָלען איבערגעריסען ווערען.

די הרוג פון אַ יודישער האַנקיר

פּיעטריקאָוו (טעלעפאָניש) פּיי נאַכט האָבען זיך אינגעבראָכען אַריינגע קרינען אין דער וואוינונג פון באַנקיר יצחק זוסמאַן און אַרויסגענומ'עט אַ פוטער און פערשידענע ווערט-פּאַפּירען פאַר איינינגע טויזענד זל.

ווען היטלער וועט געוועהלט ווערען וועט פאַר די יודען זיין ערגער, ווי אין צאַרישען רוסלאַנד

בערלין, 12 מערץ (יטא) אין די וואַהל-אויפרופען פון די דייטשע יודען פון אַלע שאַטירונגען ווערט אויפגעפאָדערט צו שטימען פאַר הינדענבורג'ן סיי די נאַציאָנאַלע יידען, סיי אַסימילאַטאָרען פיהרען אַ שטאַרקע וואַהל-אַגיטאַציע. די ציוניסטען האָבען אַרויסגעלאָזט ספּעציעלע וואַהל-אויפרופען, אין וועלכע עס זאָגט זיך: „יעדער יוד מוז סיי אַלס בירגער, סיי אַלס יוד אָפּגעבען זיין שטים פאַר הינדענבורג'ן, ווייל אויב היטלער וועט זיגען, וועט פאַר די יידען זיין נאָך פיל ערגער, ווי אין צאַרישען רוסלאַנד.

נאַכטיגע סיים-זיצונג

וואַרשא (טעלעפאָניש) אויף דער היינטיגער סיים-זיצונג איז אָנגענומען געוואָרען דאָס נייע אינוואַלידען-געזעץ. אויסערדעם זענען ערלעדיגט געוואָרען נאָך אַ רייהע ענינים ווי וועגען די דינסט-באַציהונגען און די פערזיכערונגס אינסטיטוציעס, אָפּשאַפען דעם קאָמונאַלען צונאָפּ פון די קאָמונאַלע באַאַמטע א. אַנד.

די נאָהענטסטע זיצונג מאָנטאָג 10 פריה.

עכטע גוטע און כשר'ן ווייז

צו די ביליגסטע פּ. ייזען

צו 75 און 65 גראשען

פאַר א 1/4 ליטער

צו בעקומען ביי דער לאַנג-יעהריגער בעוואוסטער פירמע

„באַרווין"

אינה.: מענדיל בארנשטיין, לאדז

נאוואמיעסקא 30 טעל. 210-58

יודישער קראַנקען הילפס-פעראיין „מחזיקי-חולים" לאָדז, קילינסקעגאָ 120 טעלעפאָן 152-65

ג. ה. מיטגלידער און סימפּאַטיקער!

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד אייך איינצולאַדען אויף דער

פייערליכע ערעפנונג פון אַמבולאַטאָריום

וועלכע קומט פאָר היינט, זונטאַג, ד. 13-טען מערץ (א' פ' ויקרא ה' אדר ב') 5 אַ זייגער אָוועגד אין לאָקאַל פון אונזער פעראיין קילינסקי 120.

די פערוואַלטונג.

הסתדרות „מזרחי" בלודז. | ציון | הסתדרות „מזרחי" בלודז.

ביום א' י"ט אדר ב' (27/III) בשעה 6 בערב תתקיים באולמנו (קילינסקי 44)

האספה הכללית השנתית

סדר היום: 1) פתיחה, 2) בחירות נשראות, 3) דו"ח מפעולת הועד, 4) וכוחים, 5) הרצאת החבר עו"ד הד"ר ש. פלדמן בדבר עבודתנו להבא, 6) בחירות ועד, 7) שונות.

הועד הזמני.

1-טער קליינהענדלער-פעראיין, אין לאָדז, אַגראַדאָוואַ 10.

זונטאג, דעם 27-טען ד. ח. 11 אַ זייגער פאַרמיטאָג קומט פאָר אין בערלינער זאַל, זאַכאָדניאַ 26 די יעהרליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואַהל פון אַ פּאָרזיצענדען, 3) טעטיגקייטס-בעריכט פון יאָהר 1931, קאַסע בעריכט פון יאָהר 1931, 5) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע אויפ'ן יאָר 1932, 6) פריייע פאָרשלאַגען.

די פערוואַלטונג.

הננו משתתפים בצערו הגדול של מר חיים גבינט, מורה בגמנסיה הראשונה לנערים לרגלי מות עליו אשתו

חיה שרה צירל נ"ע

בעבודתו הנאמנה על שדי החנוך העברי ימצא נחומים.

ועד החברה ליסוד בתי-ספר תיכונים עברים בלודז.

המנהלים, המורים, ועדי ההורים, המזכירות, התלמידים והתלמידות בשלש הגמנסיות של החברה ליסוד בתי-ספר תיכונים עברים בלודז

פאַר מאַגענליידענדע

ראַבאַרבער-ווייז

פיפּסין-ווייז

אין פרימא קוואַליטעט

צו בעקומען אין דער ווייַנהאַנדלונג פון

E. SZYKIER

Północna 1, tel. 107-84

מודעה מהראַבינאַט

יודען! היט אייך נישט נכשל ווערען אין נבלות וטריפות, ש רעגג נזהר זיין נישט קויפען געשאָכטענע גענז, צופות, נאָר מיט אַ באַנדראָל פון היגער שחיטה בהשגחת הראַבינאַט, פאַריגען פרייטאָג איז אַנגעקומען קיין לאָדז טויזענדער גענז פון פרעמדער טריפה'-נער שחיטה נאָך 3 טאָג אין די האַלע וואָלבאָרסקא 15/17 און וסכאָדניא 12 וועלכער קצב וועט דאָס קויפען וועט ווערען גע'אסר'ט.

לאָדזער ראַבינאַט.

„לינת - הצדק" — לאָדז, — צעגעלניאַנאַ 17.

דער פיזיקאַליש-טעראַפּישער קאַבינעט איז טעגליך טעטיג פון 4-6, 1-11 און געפינט זיך אונטערן אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר-ספּעציאַל.

קוואַרץ-לאַמפּ | דיאַטערמיע

סאָללוקס | עלעקטרישע בעדער

36 טוך- און קאָרט-לאַגער 36

B-CIA A. i R. MILGROM

fr., I piętro Piotrkowska 36 telef. 225-95

פעטערקאָוו | פּיעטערקאָוו

מיר עמפּפעהלען צום פריהלינג און זומער-סעזאָן

די נייעסטע אַנציגער און פּאַלטאָ-שטאָפען

פון די בעסטע ביליצער, טאָמאַשאָווער און לעאָנאַרד'ס, ווי אויך דאַמען-מענטעל

גרויסער אויסוואַהל!

36 ביליגע פרייזען! ■ הורט און דעטייל! 36

Dr. med. M. ZIMMER

ספּעצ. פאַר אינערליכע און נערווען קראַנקהייטען. אָריגינעלע ZEILEIS אַפּאַראַטען

Wierzbowa 5, tel. 245-31

נעמט אָן פון 9–2 מיטאָג און 4–8 אוו. זונטאָג פון 9–2

א נייער שטוים-קראַנקען-וואַגען אויף רעסאָרעס מיט גומענע רעדער, צו פערקויפען.

Dr. med J. LUBICZ

כירורג און אָרטאָפּעד

פּאָלודניאָוואַ 9 — טעל. 183-17

ספּעצ. פון צוזאַמענשטעלען געבראָכענע הענד און פיס קראַנקהייטען פון ביינער און גלידער: שווינדזוכט (גרוזליצע), אַטרעטיזם, רעמאַטיזם, פערקרימונגען פון פלייצעס, זשילאַקעס, היילונג מיט איינשפּריצונגען אייגענע פּראַצעדור פון אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען זיקלאַקדעס אויף פיס-שמערצען, קינסטליכע הענד און פיס, [illegible] באַנדאַזשען, ברוכבינדען (פּאַסקעס) א. ז. וו.

פינאנץ-מין. פילסודסקי וועט דימיסיאנירען

זעלבסטמארד פון זאפאלקעס-קעניג קרוגער

וו א ר ש א (טעלעפאניש) די קלאנגען וועגען א רעקאנסטרוקציע פון דער רעגי-רונג בעשטעטיגען זיך. ווי מיר דערווי-סען זיך זאל פילסודסקי פאר זיין אפ-פאהרען אויבערגעלאזט אנ'אינסטרוקציע דעם פרעמיער פריסטאר מכח די ענדע-רונגען אין דער רעגירונג. לויט דער דא-זיגער ווערסיע וועט דער פינאנץ-מיניס-טער יאן פילסודסקי זיך אפגעבען און דימיסיע.

דער גאנצער ענין וועט דערוויל גע-האלטען שטרענג בסוד.

זעלבסטמארד פון זאפאלקעס-קעניג

ש ט א ק ה א ל ם (ספ.) איוואן קרוי-גער, דער אייגענטימער פון זאפאלקעס-וועלט-טרוסט, האט זיך אין א פאריזער האטעל ארייגעשאסען דריי קוילען און הארץ. דער זעלבסטמערדער איז ערשט מיט א טאג פריהער צוריקגעקומען פון א רייזע איבער אמעריקא.

קצבים-שטרייק אין טאמאשאוו

ט א מ א ש א ו (טעלעפאניש) אין היגען שעכט-הויז איז אויסגעבראכען א שטרייק פון קצבים, ווייל דער מאגיס-טראט האט נישט געוואלט פארקלענערן דעם אפצאהל פון שחיטה.

דער שוועדישער קעניג

זאל דורכ'ן פעלקער-בונד בעשטימט ווערען אלס שידס-ריכטער אין ענין מעמעל.

דע וואלערא

איז דורכן אירלענדישען פארלאמענט געוועהלט געווארען אלס פרעזידענט פון אירלאנד.

לאכען ביז טרעהרען

וועט איהר לייענענדיג דאס ניי-ערשינענע וויצען-בלאט

„דער פאיאץ"

פאדערט ביי אלע צייטונגס-פערקויפער. פרייז נאר 2 גראשען

פאר ארימע שול-קינדער

פורים-באל איינגעארדענט אין א פאלקס-שול

דער עלטערן-קאמיטעט פון דער פאלקס שולע נומ. 144, אויף 11 ליסטאפאד 72, ארדענט איין קומענדיגען דינסטאג א פורים-באל מיט א גאנצע ריי אטראק-ציעס. די הכנסה פון באלד איז בעשטימט צו בעקליידען די ארימע קינדער פון דער דערמאנטער שולע אויף יום-טוב. און פאר דער זומער-קאלאניע, וואוהין די שוואכע קינדער ווערען ארויסגעשיקט אין די פעריען-חדשים.

[illegible]

פולע טאבעלעס פון דער מלוכה-לאטעריע

5-טע קלאס, 2-טער און 3-טער טאג פון דער ציהונג.

Po 5,000 zł. na N-ry: 27475 48956 93469 156395.

Po 3,000 zł. na N-ry: 1423 3749 14765 27117 53067 86071 122587 122847 127438.

Po 2,000 zł. na N-ry: 1883 15777 23934 31101 33663 37421 43674 46149 76475 89703 110530 141845 146425.

Po 1,000 zł. na N-ry: 8047 9766 1495[illegible] 20132 24960 36356 47202 48575 5018[illegible] 51971 54360 58262 59275 65285 6706[illegible] 70123 75165 79375 82050 92027 10379[illegible] 113301 115298 116000 117945 1243[illegible] 126385 127716 130277 138561 1413[illegible] 141791 144073 144204 146483 1533[illegible] 158289.

Po zł. 500 na N-ry: 70 1520 2[illegible] 3572 559 6121 10099 10003 10437 105[illegible] 11396 12316 12790 13190 13594 1417[illegible] 16037 16521 17692 19064 19314 194[illegible] 21125 23275 23247 23353 25275 2673[illegible] 26809 27401 28903 29595 30046 3182[illegible] 33566 33765 33801 34085 34816 25189 35708 37435 38905 39077 42479 42632 42783 42940 43844 43914 46098 46428 46935 48258 48201 48775 49019 49235 50031 50511 51101 51701 53026 53783 55058 55840 57669 57729 60301 62276 63314 63804 64924 65158 65599 66252 6767567951 74413 75750 76335 76345 76612 77299 78736 79950 80503 80590 81910 85618 86801 88195 88353 88943 90324 90420 90868 91716 93192 93305 93449 93635 94623 94921 95932 96091 96268 97151 97192 97854 98545 98619 99339 101255 101965 103509 104619 107476 107535 107872 108066 108806 108941 109919 111078 111254 111841 111973 113445 113499 115098 115394 115660 115720 115824 117405 120098 120573 123441 125030 126736 126804 127204 127336 127517 128366 128996 129075 129718 130321 131297 123263 131297 132263 132480 132564 132794 133992 134877 135555 136588 139890 142203 143097 144257 146832 147138 147874 148501 149063 150101 150246 150848 153153 153271 153208 153671 155050 155153 155579 156104 159100 159156 159567 159769.

Po 250 zł.:

910 23 39008 53 116 51 78 220 393 445 66 73 57[illegible] 611 33 849 60 926 77 40162 411 31 93 512 721 2[illegible] 61 90 912 17 88 41131 213 27 31 330 409 38 5[illegible] 504 602 7 66 74 729 845 95 943 88 42107 275 39[illegible] 440 581 856 43067 152 273 491 510 53 676 71[illegible] 57 63 64 79 862 67 44018 55 175 235 347 78 56[illegible] 624 84 730 39 70 805 97 834 75 45048 80 81 14[illegible] 234 35 58 92 353 419 630 42 66 709 18 891 903 55 46014 178 80 256 76 358 98 487 574 645 726 60 911 21 92 47054 97 106 288 323 57 73 82 52[illegible] [illegible]

910 20051 143 93 206 313 62 448 591 666 735 41 99 910 42 82 21011 293 96 339 74 412 35 509 10 671 744 65 822 62 978 22021 240 49 321 58 86 472 519 61 94 636 713 21 55 849 77 92 938 23058 152 91 373 527 33 623 752 914 51 24084 86 104 32 79 84 262 79 305 28 537 679 711 70 818 902 94 25012 17 131 298 350 629 69 704 73 89 863 70 26068 84 86 124 49 230 255 75 409 17 30 37 49 70 622 37 747 803 16 937 39 88 27045 183 208 10 93 422 539 80 82 601 71 700 11 849 912 28125 209 17 328 96 420 556 63 612 51 61 87 741 [illegible] 76 311 59 131 48 322 81 533 36 64 61 351 71 92

17 57 86 93 153 59 244 57 82 327 43 99 456 531 36 683 719 95 822 38 64 958 66004 103 262 341 430 89 523 78 680 765 66 881 96 67019 35 155 97 407 14 44 68035 37 105 239 84 98 531 98 686 759 87 832 47 50 69099 162 373 495 633 39 853 73 76 81 87 927 30 75 70107 12 211 61 67 74 368 698 784 71176 274 489 564 643 716 829 34 40 908 72000 29 59 167 206 9 66 79 80 96 385 440 48 52 507 90 695 710 87 833 64 71 904 66 78 73057 96 141 206 64 389 426 616 34 49 716 21 74030 40 43 142 237 43 99 321 57 500 16 834 [illegible] 418 73 520 21 79 609 50 791 813 34 947 85135

די גרעסטע און גליקליכסטע קאלעקטור אין לאנד

ס. יאטקא

פיעטריקאווער 22
פיעטריקאווער 66
פאביאניצער, פל. דאמבר. 3.

צאהלט אויס זאפארט אלערליי געווינסען, טוישט-אויס סטאווקעס אויף נייע לאזן

2-טער טאג פון דער ציהונג

10.000 zł. na Nr. 47461.

po 5.000 zł. na N-ry: 33903 120530.

po 3.000 zł. na N-ry: 3479 22034 49813 61178 65830 106303 116843 117912 118669.

po 2.000 zł. na N-ry: 219 42385 66422 67376 84311 86187 116010 117809 118302 120615 121230 130680 142806 150719 150945 159051.

po 1.000 zł. na N-ry: 527 13363 22711 23090 26824 26904 32513 40348 43637 50954 51791 52303 52697 58866 58982 60450 64184 72875 75178 75609 76798 78136 88931 96810 100043 101061 101426 126089 126500 127791 130319 131054 135222 137912 140518 142210 142865 149846 150978 154152 158721 159090.

po 500 zł. na N-ry: 520 1688 3149 3349 4048 4310 4616 5141 5957 7477 7952 8197 9075 10187 10622 10978 11660 12780 12811 14318 14683 16713 17082 17162 17624 17785 17877 18018 19800 20341 20932 20996 21844 22105 22514 22582 22897 23053 23280 23970 25688 28753 28788 29719 32566 32862 35412 35870 37727 38025 38796 39191 39659 39918 41847 44420 44660 45290 46123 46440 47689 48331 48585 50163 50673 51321 52078 52412 52764 52863 53566 53865 54048 54752 54708 55014 55999 56788 56807 58223 58795 59179 59232 59975 52029 63040 63085 63641 64379 68655 69650 72145 72446 72846 73434 74730 75823 77389 80123 83077 84826 84878 84954 85700 85977 87418 88924 89171 90691 91050 91649 91803 92458 92886 94493 96605 97499 97964 98223 99623 100394 100520 100816 102008 103138 103179 103503 104734 104734 104908 108044 108215 108550 109338 109411 109499 110927 111399 114765 114797 115705 116266 116311 116956 117084 118701 119425 120420 121046 121847 123616 124140 124285 124781 125736 126906 127095 127192 127110 127672 128812 129354 130859 131291 131517 132200 132338 132526 133127 133160 134025 134939 136935 137096 137603 138258 138755 139131 139361 139644 140645 140857 141396 142281 143139 143619 143980 144369 145867 145881 147696 148617 150171 150708 151275 152623 152812 153032 153449 153794 153941 154114 154338 157080 158173 158445 158541 158853 159427 159935.

Po 250 złotych wygrały numery:

11 29 98 99 195 270 341 425 31 526 44 72 640 722 34 42 844 79 85 1109 25 248 372 424 50 516 27 612 57 74 886 994 2102 30 34 40 280 510 41 656 98 762 3031 48 133 89 328 33 58 489 564 90 711 95 858 923 46 4142 222 23 53 89 379 508 17 29 54 99 675 86 814 53 922 64 76 78 5043 44 117 20 78 202 52 387 492 511 638 707 17 41 56 831 905 56 6094 138 203 64 344 92 597 640 60 71 700 68 92 800 87 7127 249 94 439 544 62 [illegible]

33 91 306 16 35 51 497 98 647 741 88 856 907 65 74 47113 238 69 371 531 89 686 88 790 941 55 80 83 90 48134 48 55 59 247 404 12 521 94 848 [illegible]

891 107069 125 201 39 85 318 41 438 98 538 65 867 68 922 108015 38 93 97 117 47 338 87 412 35 515 663 706 866 81 84 933 85 97 109052 110 66 [illegible]

250

[illegible]

כינעזיש יאפאנישער קאנפליקט שוין ליקווידירט

היינט הויבען זיך אן אין שאנכאי די שלום-אונטערהאנדלונגען

נ ע נ ק ף (ספ.) היינט איז פארגעקומען די צווייטע זיצונג פון דער הויפט-קאמיסיע פון דער פערזאמלונג פון פעלקער-בונד. פאר'ן אנהויב פון דער זיצונג האט דער יאפאנישער דעלעגאט ערקלערט, אז היינט-מארגען הויבען זיך אן אין שאנכאי אפיציעלע אונטערהאנדלונגען צווישען יאפאן און כינא וועגען א וואפענשטיל-שטאנד, און אז נאכ'ן שליסען דעם וואפענשטילשטאנד, וועט דאס יאפאנישע מיליטער זיך אומקערען צוריק קיין יאפאן. דער יאפאנישער דעלעגאט האט גלייכצייטיג ערקלערט, אז זיין רעגירונג איז מסכים אויף דער רעזאלוציע פון פעלקער-בונד. און דער אפשטימונג האט בען אלע פארשטעהער פון 45 מלוכות זיך ארויסגעזאגט פאר דער רעזאלוציע, מיט'ן אויסנאהם פון כינא און יאפאן, וועלכע האבען זיך אפגעהאלטען פון שטימען.

אויפ'ן גרונד פון דער רעזאלוציע ווערט געבילדעט א ספעציעלע קאמיסיע פאר דעם יאפאניש-כינעזישען קאנפליקט און דער קאמיסאר געהן אריין: דער פארזיצענדער פון פעלקער-בונד, די 12 מיטגלידער פון ראט פון פעלקער-בונד און 6 מלוכות, וועלכע ווערען אויסגעקליבען און א געהיימער אפשטימונג. די קאמיסיע וועט שוין צוטרעטען צו איהר ארבייט.

נאך דער געזונדיגטע מלחמה...!

אפיציעלער באמבארדירט נאנקינג פון דער לופט

ש א נ כ א י (ספ.) די כינעזישע אפיציעלע פרעסע-אגענטור מעלדעט, אז די יאפאנישע עראפלאנען האבען באשאסען דאס האנד-מאשינקעס די שטאט נאנקינג. דערביי זענען מעהרערע מענשען פערוואונדעט געווארען. דער שאנכאיער בירגער-מייסטער וואן-טעה-טשין האט זיך אנגעגעבען און דומיסיע

עוואקואציע פון די יאפאנער אין שאנכאי

וויל אדורכפיהרען אמעריקא מיט דער הילף פון ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליע

וואשינגטאן (ספ.) די רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאטען האט בעשלאסען צוזאמען מיט די רעגירונגען פון ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליע צו בעמיהען זיך אדורכצופיהרען די עוואקואציע פון די יאפאנער אין שאנכאי.

כינעזישער בונט אויף דער מאנדזשוריש-סאוויעטישער גרעניץ

לאנדאן (ספ.) דער גארניזאן פון דער שטאט סארא ליאנג, וואס ליגט הארט ביי דער סאוויעטישער גרעניץ, האט ערקלערט א בונט. דער בונט איז אויסגעבראכען בעת מ'האט אויפגעהאנגען די נייע פאהן פון דער מאנדזשורישער רעפובליק. דער כינעזישער גארניזאן האט אראפגעריסען דעם פאהן און ארעסטירט דעם גובערנאטאר פון דער שטאט. 10 כינעזישע אפיצירען און 2 יאפאנישע זענען דורך די אויפשטענדישע דערשאסען געווארען. נאך דעם דאזיגען אקט האבען די עבונטעוועטע זעלנער גענומען ראבירען די שטאט. דער סאוויעטישער קאנסולאט אויך די יאפאנישע און ענגלישע קאנסולאטען זענען צושטערט געווארען. אלע בנינים, און וועלכע עס געפינען זיך אויסלענדישע פארטרעטונגען און אמטען, זענען רעמאלירט געווארען. די אייראפעער און יאפאנער האבען זיך געראטעוועט דורך אנטלויפען. א סך פון די אנטלויפענדע זענען פערוואונדעט געווארען פון די קוילען, וועלכע די כינעזישע זעלנער האבען זיי נאכגעשאסען. דער גארניזאן האט דאן אונטערגעצונדען די שטאט. גאנץ סאלאליאנג שטעהט איצט אין פלאמען.

די יאפאנישע גארניזאנען, וואס געפינען זיך אין מאנדזשוריען האבען בעקומען א בעפעהל צו מארשירען קיין סאלאליאנג.

ארויסגעגנבעט אין רוסלאנד דיפ. דאקומענטען

ביי א קוריער פון א מיטעל-אייראפעאישער מלוכה

קוריער ערקלערט, אז דאס איז א שטיקל ארבייט פון ג.פ.או.

ווילנא (ספ.) אויפ'ן וועג פון מאסקווא קיין מיטעל-אייראפא הארט ביי דער סאוויעטיש-פוילישער גרעניץ האט מען א דיפלאמאטישען קוריער פון א מיטעל-אייראפעאישער מלוכה צוגעגנב'עט א פערזיגעלטע וואליזע מיט זעהר וויכטיגע דיפלאמאטישע דאקומענטען.

דער קוריער איז תיכף צוריקגעפאהרען קיין מאסקווא, וואו ער האט אפגעגעבען א בערילכט אין זיין קאנסולאט פון דער גנבה. דער קוריער האט בעהויפטעט, אז די גנבה איז אויסגעפיהרט געווארען דורך אגענטען פון ג. פ. או. די גנבה איז פארגעקומען ביי פאלגענדע אומשטענדען: פאר דער גרעניץ זענען אריינגעקומען אין וואגאן צוויי עלעגאנט געקליידעטע הערען וועמענס פאפיראסען - רויך האט איהם פערשלעפערט. ווען ער האט זיך אויפגעכאפט איז די וואליזע מעהר נישט געווען.

דער קאנסול האט זיך געווענדעט צום שטעל-פערטרעטער פון סאוויעטישען אויסערן-קאמיסאריאט קאראכאן, ערקלערענדיג, אז אויב די גנבה וועט נישט אפגעזוכט ווערען, וועט ער פערלאזען מאסקווא.

קאראכאן האט תיכף ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג אדורכצופיהרען א גענויע אויספארשונג. אלס רעזולטאט פון דער אויספארשונג האט מען געפונען אויף דער באהן-סטאציע ניעגארעלא ביי דער פוילישער גרעניץ די וואליזע. די וואליזע איז געווען געעפענט און די דאקומענטען האבען געפעהלט.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"

דירעקצ.: א. בעזמאן און ד. צעלמייסטער.

די לעצטע 3 מאל „איציק'ל גנב" | היינט 9 אווענד | די לעצטע 3 מאל „איציק'ל גנב"

מאנטאג, פרייזען פון 60 גר. ביז 1.60 זל.

דינסטאג, פרייזען פון 60 גר. ביז 1.60 זל.

דזשעק רעכטצייט

אין זיין גרויסע סענסאציאנעלע אויפפיהרונג

איציקל גנב

אין 3 אקטען פון י. פריזמאן

מוזיק-רעזשי: דזשעק רעכטצייט.

מיט אנטייל די בעליבטע ארט.-זינגערין יוכבד זילבערג

ואך דער פארשטעלונג גרויסער לידער און טאנץ האנצערט אויסגעפיהרט דורך דזשעק רעכטצייט יוכבד זילבערג, לאלא יאקובאוויטש און ה. באלבירסקי.

אנאנס! פרייטאג, ד. 18-טען ד. ח. אנאנס!

די 3-טע און לעצטע פרעמיערע

דער שענסטער סוקסעס-שלאגער | דער | דער שענסטער סוקסעס-שלאגער

פרעהליכער ציגיינער

מוזיק! געזאנג! טענץ!

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

בלוטיגע געשלעגען צווישען יודען און אראבער אין עמק

אראבער האבען פערכאפט יודישען באדען

ירושלים, 12. מערץ (יט"א) אין עמק איז געקומען צו א בלוטיגען צוזאמענשטויס צווישען יודען און אראבער. דער סכסוך איז ענטשטאנען צוליב דעם, וואס די אראבער האבען פערכאפט באדען, וואס געהערט שוין זייט 1925 צו יודען. ווי עס ווייזט זיך ארויס, האט די ארץ-ישראל-אדמיניסטראציע נישט נאר געשטערט, נאר אפילו צוגערעדט די אראבער צו פערנעמען דעם באדען. 3 יודען זענען פערוואונדעט געווארען, דערפון איינער שווער. די פאליציי האט אינטערווענירט און ארעסטירט 12 אראבער און 3 יודען. אויסערדעם האט די פאליציי בליידע צדדים פערבאטען צו בעארבייטען דעם באדען. די געשעהעניש האבען ארויסגערופען א גרויסע אויפרעגונג אין ישוב.

אנפראגע אין ענגלישן פארלאמענט

וועגען די לעצטע מארדען אין ארץ-ישראל

לאנדאן, 12. מערץ (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט דעפ. וועדזשוואוד אינטערפעלירט די ענגלישע רעגירונג מכח די לעצטע מארדען אין ארץ-ישראל. דער קאלאניען-מיניסטער האט געענטפערט, אז די דאזיגע פארפאלען זענען דערוויייל איהם נאר בעוואוסט פון דער פרעסע. ער קען אבער פערזיכערן, אז די רעגירונג וועט טון אלץ. וואס איז נאר מעגליך צו פערהיטען וויטערדיגע פארפאלען.

אויפרוף פון דער אראבישער עקזעקוטיווע

צו בויקאטירען די ארץ-ישראל-אויסשטעלונג

לאנדאן 12. מערץ, (טא) דער פרעזידענט פון דער אראבישער עקזעקוטיווע מוסא קאדין פאשא האט ארויסגעלאזט אן אויפרוף צו די אראבער פון ארץ-ישראל און פון די שכנ'ישע לענדער צו באיקאטירען די ארץ-ישראל-אויסשטעלונג.

לינדבערג'ס קינד נאך נישט געפונען געווארען

ניו-יארק, 12. מערץ (ספ.) ספיטאל, וואס האט צוגעזאגט לינדבערג'ן צו העלפען איהם זוכען זיין אוועקגערויבט קינד, האט בעקומען א בריף, אין וועלכען מ'דראהט איהם, אז אויב ער וועט נישט אויפהערען צו זוכען לינדבערג'ס קינד, וועט מען צורויבען זיינע צוויי קינדער.

אין צוזאמענהאנג מיט די ידיעות, אז לינדבערג'ס קינד זאל זיך געפונען אויף א שיף, וואס איז אפגעגאנגען קיין אייראפא, ווערען איצט אלע שיפען, וואס קומען פון אמעריקא אין די אייראפעאישע פארטען, רעוויזירט דורך דער פאליציי. ביז-איצט האט מען אבער לינדבערג'ס קינד נישט געפונען.

הונדערטער טויזענדער מענשן אויף בריאנ'ס לויה

די לויה איז געווען א גראנדיעזע מאניפעסטאציע פאר'ן שלום

פאריז (ספ.) היינט נאכמיטאג איז פארגעקומען די לויה פון בריאן. עס האבען אנטייל גענומען עטליכע הונדערט טויזענד מענשען. עס זענען געווען פארטרעטען אלע אייראפעאישע רעגירונגען און פאציפיסטישע ארגאניזאציעס.

אינטערעסאנט איז, אז צווישען די פערשידענע אפטיילונגען מיליטער האט מען נישט געזעהן קיין איין הארמאט. נאכ'ן מיליטער האבען מארשירט די ארגאניזאציעס פון געוועזענע סאלדאטען, דאן א פארטרעטער פון פרעזידענט, דער דיפלאמאטישער קארפוס א. אז. וו.

און מאמענט ווען דער לויה-צוג איז שוין געווען ביי די עליזעאום-פעלדער האבען די אומזאהלידען זיך נאך געפונען פאר'ן בנין פון אויסערן-מיניסטעריום. דער לויה-צוג האט זיך געצויגען גאנצע 6 קילאמעטער. בעת דער קאנדוקט האט זיך געפונען ביים פלאץ טראקאדערא האבען המונים געשריגען „זאל לעבען דער שלום", „זאלען מיר זיך ענטוואפענען". טארדיע און די רעגירונגס-מיטגלידער האבען בעגלייט דעם פערשטארבענעם צוזאמען מיט דער פאמיליע ביז'ן בית-הקברות אין פאסי.

די העכסטע אנערקענונג פאר בריאנ'ען

האבען בעשטימט דער פראנצויזישער סענאט און פארלאמענט

פאריז, 12. מערץ (ספ.) מיט א מעהרהייט פון 261 שטימען געגען איין שטימע האט דער סענאט אנגענומען א בעשלוס, אז בריאן האט זיך פערדינט פאר'ן פאטערלאנד. דאס איז דער העכסטער כבוד, וועלכע די נאציאנאלע פארשטעהערשאפט קען ערטיילען איהרע פערדינטע זיהן. ביז-איצט זענען אזעלכע אנערקענונגען ערטיילט געווארען נאר דריי בעוואוסטע פראנצויזען: קלעמאנסא, פאש און פואנקארע. דער פארלאמענט האט היינט בעשטעטיגט דעם בעשלוס פון סענאט.

אין אלע שול-לאקאלען וועט אויסגעהאנגען ווערען דער בעשלוס פון די נאציאנאלע פארשטעהערשאפטען וועגען בריאנ'ס פערדינסטען פאר'ן פאטערלאנד.

לאיד זשארזש קעהרט זיך אום צו דער פאליטיק

לאנדאן (ספ.) דער פיהרער פון די ליבעראלען לארד דזשארזש, וועלכער האט א צייט לאנג נישט גענומען קיין אקטיווען אנטייל אין פאליטישען לעבען צוליב זיין קראנקהייט, קעהרט זיך ווי-דער אום צו אקטיווער פאליטישער ארבייט.

די סאציאלע געזעצגעבונג וועט נישט קענען געענדערט ווערען דורך א דעקרעט

ווארשא (טעלעפאניש) אויף דער פריטאג'דיגער זיצונג פון דער יורידישער קאמיסיע ביים סיים, זענען נאך א לענגערער דיסקוסיע אנגענומען געווארען ענדערונגען און רעגירונגס-פראיעקט. וועגען פולמאכטען, וואס זענען אריינגעטראגען געווארען דורך אפאזיציע.

1) די סאציאלע געזעצגעבונג קען נישט געענדערט ווערען דורך א דעקרעט.

2) מ'קען נישט נאר נישט בעשטימען נייע שטייערן אויפ'ן יסוד פון די פולמאכטען, נאר אפילו נישט העכערן.

3) מ'קען נישט נעמען קיין אויסלענדישע הלואה אויפ'ן יסוד פון א דעקרעט.

4) די פולמאכטען שליסען אויך אוים די מעגליכקייט צו ענדערן דעם סטאטוט פון „באנק פאלסקי".

5) מ'קען נישט אויפ'ן סוד פון א דעקרעט ענדערן די פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט פון יאהר 1927 בנוגע דער סטאביליזאציע פון זלאטי.

דאס געזעץ וועגען די פולמאכטען איז מיט די אויבענדערמאנטע ענדערונגען אנגענומען געווארען אין דער צווייטער און דריטער לעזונג.

שווערע אויטאבוס-קאטאסטראפע

דער יודישער אייגענטימער דערהרגעט געווארען

(אג) אויפ'ן וועג קיין קלעטשעוו איז דער אויטאבוס פון שאול גוטנאווסקי, וואס איז געפיהרט געווארען דורך'ן שאפער שמחה ברענהאר, ארויף אויף א טעלעגראף-סלופ הינטער סקערניעוויץ.

די דורכפאהרענדע פויערים האבען דעם פול-בעלאדענעם אויטאבוס ארויס-גענומען פון רוי און גוטנאווסקי'ן איז א געפעהרליכען צושטאנד אפגעפיהרט קיין גראבאוו, וואו ער איז באלד דערויף געשטארבען.

דער שאפער איז ארעסטירט געווא-רען.

ווארשאווער „שאפענפעלער" אויף גאסטראלען אין לאדז

זענען געכאפט געווארען אויף דער הייסער מינוט

(8) דעם פאליציי-פאסטען אויפ'ן פאבריקס-באהן-הויף זענען אויסגעקומען פערדעכטיג איינגע פאסאזשירען, וואס זענען געקומען צו פאהרען מיט'ן ווארשאווער צוג. די פאליציי האט אין זיי דערקענט בעקאנטע ווארשאווער „שאפען פעלער". אז די חברה-לייט זענען צוגעקו-מען צום רוג נארוטאוויטשא און פעט-ריקאווער זענען זיי פערהאלטען געווארען אין קאמיסאריאט האט זיך ארויסגעווי-זען, אז דאס זענען אונגאיין האלבער-שטאט, הערמאן שייבע, מאריא און יו-זעף דזשובאק. די חברה ווערען געזוכט דורך דער ווארשאווער פאליציי.

דער פרידהויף אין קאשערעל, וואו בריאן איז געקומען צו קבורה.

בריאנ'ס טויטען-מאסקע.

בריאנ'ס טויטער קערפער אין פראנצויזישן אויסערן-מיניסטעריום אונטער אנ'צהרען-וואך.

לאָדזער טאָגעבלאַט

„Lodzer Tageblatt", Łódź, Piotrkowska 16 Skr. poczt. 16
טעלעפאָנען: רעדאַקציע 160-57, אדמיניסטראַציע 100-47
דער רעדאַקטאָר נעמט-אָן פֿון 6 ביז 7 אין אָוונט
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

די הײַנטיגע פּרעזידענט-וואַהלען
און די יודישע טראַגעדיע אין דייטשלאַנד

פֿאַר די סאָציאַל-דעמאָקראַטען איז ניט קיין סוד, אַז הינדענבורג איז דער גרעסטער שונא פֿונם סאָציאַליזם, פֿונם קלאַסען-קאַמף און אַפֿשר אויך פֿונם פּאַרלאַמענטאַריזם. זיי ווייסען, אַז די כּרוכה'שאַפֿט פֿון הינדענבורג מיט דער קאָנסערוואַטיוו-רעאַקציאָנערער הוגענבורג-פּאַרטיי און אַפֿילו מיט'ן היטלעריזם איז א סך נאָרמאַלער, נאַטירליכער און ענגער, ווי די מחותנים'שאַפֿט פֿון הינדענבורג מיט די סאָציאַל-דעמאָקראַטען. אינם קאַמף צווישען קאַפּיטאַל און אַרבייט וועלען די גרויס-קאַפּיטאַליסטען פֿון דער דייטשער פֿאָלקס-פּאַרטיי און אַפֿילו פֿון די לינקס-ליבעראַלע בירגערליכע פּאַרטייען זיך גיכער פֿאַראייניגען אין איין פֿראָנט מיט דער פּאַרטיי פֿון הוגענבערג און מיט די פֿאַרשטעהער פֿון דער שווערער אינדוסטריע, וועלכע געפֿינען זיך אויך אין דער מחנה פֿון היטלער. די סאָציאַל-דעמאָקראַטען ווייסען, אַז זיי וועלען מאָרגען ליגען אין א [illegible] געראַנגעל מיט דעם זעלבען הינדענבורג, מיט וועלכען זיי שטעהען אַצינד אויפֿ'ן געמיינזאַמען שלאַכט-פֿעלד.

נישט געקוקט דערויף, האָבען די סאָציאַליסטען זיך אַרײַנגעוואָרפֿען מיט'ן גאַנצען אימפּעט אינם קאַמף פֿאַר הינדענבורג און פֿאַר'ן בירגערטום. אין אַזאַ טראַגישער נויטווענדיגקייט איז נאָך קיין איינציגע פּאָליטישע פּאַרטיי נישט אַרײַנגעקומען.

בײַ די פֿאָריגע וואַהלען איז הינדענבורג אויסגעקליבען געוואָרען פֿון די רעאַקציאָנערסטע פּאַרטייען. צוליב דעם, וואָס ער איז אַמאָל אַרײַנגעקומען אין א דעמאָקראַטישער העררשאַפֿט סביבה, האָט ער זיך אַרײַנגעלעבט בעל-כּרחו אין א רעפּובליקאַנישען שטייגער און אין דעמאָקראַטישע אופֿנים. איצט קען אַרויסקומען די היפּוכ'דיגע געשעהעניש. ער וועט ווערען געליבען פֿון דעמאָקראַטען און פֿון סאָציאַליסטען. דער רייכסטאַג וועט זײַן פֿאַשיסטיש און די רעגירונג וועט זײַן באַוואַלזירט מיט היטלער און הוגענבערג. די איצטיגע דעמאָקראַטישע חברים און בעלי-יועצים פֿון הינדענבורג וועלען נישט האָבען מעהר קיין שום דעה און קיין שום השפּעה. ס'איז כּמעט קלאָר, אַז הינדענבורג וועט דעמאָלט טון, וואָס היטלער וועט איהם הייסען, אַזוי ווי ער האָט ביז אַהער געטאָן דאָס, וואָס איהם האָט געהייסען ברונינג, אָדער שטרעזעמאַן. אויב אַן'אַבסורד קען ווערען געשילדערט, מאַ פֿאַרוואָס זאָל נישט קענען פּאַסירען, אַז די געשילדערטע, וועלכע ווערט איצט געשאַפֿען, זאָל נישט אין דעם אַנגענליהמען קאָלר-אויגען פֿון דער פּאָליטיק צוריק זיך איבערגיסען אין אַנ'אַבסורד.

די וואַהל-טראַגיק פֿון די סאָציאַל-דעמאָקראַטען איז באמת גרויס. אָבער וואָס זאָל מען טון? דער מלמד פֿון דער סאָציאַל-דעמאָקראַטיע איז איצט די מורא, דער פּחד פֿאַר'ן קומענדיגען טאָג. מען ציטערט פֿאַר היטלער, און מחמת דעם וואַרפֿט מען זיך אַרײַן אין די אָרעמס פֿון הינדענבורג.

ס'איז זעהר מעגליך, אַז הינדענבורג וועט זיגען. דעמאָלט וועט מען פֿאַרשרײַבען דעם גאַנצען נצחון אויפֿ'ן אייגענעם חשבון. די מפּלה פֿון די היטלעריסטען וועט דערמוטיגען און אַרײַנברענגען א נייעם לעבען אין די רייהען פֿונם סאָציאַל-דעמאָקראַטישען פּראָלעטאַריאַט. מען וועט גלייבען, אַז מען האָט בעזיגט דעם שונא. מיט דעם שטאָלץ און מיט דער גבורה פֿונם זיגער וועט מען זיך אַוועקשטעלען אויפֿ'ן קאַמף-פֿעלד נעגען די נאַציאָנאַל-כלים בײַ די וואַהלען צום פּרייסישען לאַנדטאַג. אויב אָבער הינדענבורג וועט נישט זיגען, וועט מען דערצעהלען און מען וועט שווערען מיט אַלע שבועות, אַז אין דעם זענען נישט שולדיג די סאָציאַליסטען און די סאָציאַליסטישע וועהלער, נאָר די קאַנדידאַטור פֿון הינדענבורג.

ס'איז א גרויסע פֿראַגע, אויב די סאָציאַליסטישע מאַסען וועלען פֿאַרשטעהן די טאַקטיק פֿון די פֿיהרער. די מאַוים-דיגע בילדער פֿון דער מלחמה-שחיטה זענען נאָך נישט אָפּגעליאַקעוועט. פֿאַר'ן פּראָלעטאַריאַט איז הינדענבורג נאָך די שרעקליכסטע סטראַשידלע. און די סאָציאַל-דעמאָקראַטישע רייהען געפֿינען זיך נאָך שטאַרקע אַרבייטער-מחנות, וועלכע וועלען אודאי נישט וויסען און הערען פֿון הינדענבורג. זיי וועלען מאַכען א רעוואָלוציע אין דער פּאַרטיי. זיי וועלען שטימען פֿאַר טעלמאַן, פֿאַר'ן קאָמוניסטישען קאַנדידאַט. ס'קען זעהר זײַן, אַז דער מאַנעוור פֿון די סאָציאַליסטישע פֿיהרערס וועט ברענגען צו א צעשפּאַל פֿון דער פּאַרטיי. דער היטלעריזם וועט דאַן האָבען א דאָפּעלטען נצחון.

אַפֿילו הינדענבורג זאָל זיגען, זענען די יודען נאָך נישט געראַטעוועט. דער מלוכה-פּרעזידענט איז נאָך אודאי נישט אַלץ. היטלער העררשט הײַנט אין דייטשען גערובּט, אויפֿ'ן גאַס, און די טעאַטער און אין די קינאָס.

ערנסטע מעג רוקען זיך אָן אויף דער דייטשער דעמאָקראַטיע אָבער נאָך ערנסטער איז די צײַט פֿאַר די דייטשע יודען.

ה. ב.

וואו קען מען נאָר איצט מאַכען געשעפֿטען?
טשעקאַווער בעריכט פֿון לייפּציגער מעסע-אַמט

פֿון אונזער קאָרעספּאָנדענט **ז. האַבער**

אין א צײַט פֿון שווערסטען ווירטשאַפֿטליכען קריזיס איז איצט געעפֿענט געוואָרען דער לייפּציגער יריד. מ'מוז מודה זײַן, אַז א צײַט לאַנג האָט מען נישט געוואוסט אויף זיכער, אויב ס'וועט מעגליך זײַן דעם יריד אָפּצוהאַלטען. אין זײַן 700-יעהריגער אַרבייט האָט דער לייפּציגער יריד שוין געהאַט פֿיל שלעכטע צײַטען, אָבער אין קיין שום צײַט האָט מען עטליכע וואָכען פֿאַר'ן טערמין פֿון עפֿענען דעם יריד נישט געוואוסט, אויב מ'זאָל עפֿענען דעם יריד אָדער נישט...

און מ'מוז צוגעבען: זיי האָבען א גבורה אָט די דײַטשען, ווען ס'איז זיי געלונגען דעם איצטיגען יריד צו עפֿענען כּמעט מיט אַזאַ גרויסער צאָהל אויס-שטעלער, ווי אין די פֿריהערדיגע צײַטען. בלויז 15 פּראָצענט ווייניגער, ווי דאָס לעצטע יאָהר. מיט נישט ווייניגער ווי 7622 אויסשטעלערס, וועלכע נעמען אַרום דאָס גאַנצע שאַפֿען פֿון אַלע בראַנזשען אויף דער וועלט.

* * *

אויף דער לייפּציגער מעסע ווערען שטענדיג געוויזען נײַעסען, וועלכע זענען ווילטיג פֿאַר אונזער טעגליכען לעבען. עטליכע אַזעלכע קליינגקייטען וויל איך דאָ דערמאַנען.

וואַסערדיכטע קליידער:

אַז מ'קאָן שטאָפֿען אַזוי ווערט אים-רעגנירען, אַז זיי זאָלען נישט דורכלאָזען דאָס וואַסער, איז אַנ'אַלטע זאַך. אָבער די שטאָפֿען מוזען שוין בשעת'ן וועבען בעאַרבייט ווערען לעמויש, זיי זאָלען נישט דורכלאָזען די נעץ. אויפֿ'ן איצטיגען לייפּציגער יריד האָט א פֿירמע פֿון דײַטשלאַנד אויסגעשטעלט אַזאַ כעמישען פּרעפּאַראַט, וואָס רופֿט זיך „אימפּרעגנאַל". אָט מיט דער פֿליסיגקייט קאָן מען אימ-שמירען אַלע חפֿצים, שטאָפֿען, שיך, קאַפּעלושען, רעגנדעקעס און בכלל אַלץ, וואָס מיר ווילען, און תּיכף ווערען די חפֿצים „וואַסערדיכט". זיי לאָזען באין אופֿן נישט דורך קיין רעגען. אויף אַזאַ אופֿן קאָן מען יעדען בגד אָנטון און דער-מיט געהן אויפֿ'ן רעגען. עס וועט איהם נאָרנישט שאַטען און ס'בלײַבט שטענדיג טרוקען.

נייע אויטאָמאַטען

צומייטעם זענען פֿערשפּרייט אויף דער וועלט די אויטאָמאַטען, וועלכע געבען אַרויס צוקערלעך און שאָקאָלאַדקעס. אין די גרויסע שטעט זענען שוין אויך איינ-געפֿיהרט אויטאָמאַטען אויף ציגאַרעטען, אויף פּאָסטמאַרקען און אויך אַנדר. איצט ברענגט א פֿירמע אַנ'אויטאָמאַט, פֿון וועלכען מ'קאָן בעקומען נאָדעל-פֿאָדעם פֿון אַלערליי פֿאַרבען, א פֿינגערהוט און בכלל אַלץ, און וואָס מען נויטיגט זיך בײַם נייהען. עס וועט שוין מעגליך זײַן, ווי-באַלד עמיצען רײַסט זיך אָפּ למשל א קנאָפּ פֿון זײַן ראָק, ער זאָל זיך פֿון א אויטאָמאַט נעמען שוואַרצע צווירן מיט א נאָדעל און א פֿינגערהוט און ער קאָן דעם קנאָפּ תּיכף אָננייהען. נישט-בעוויײַטע מענער וועלען דעם אויטאָמאַט זיכער שטאַרק בעגריסען.

מיטעל צו פּוצען גלעזער

ביז איצט האָט מען געמוזט, וועלענדיג פּוצען גלעזער, קודם כּל זיי בעשמירען מיט אַזאַ פּאַסטאַ, אָדער זײַף. דערנאָך האָט מען זיי א ביסעל געריבען, דערנאָך ערשט האָט מען זיי גאַנץ ריין געמאַכט די גלעזער. איצט האָט מען אין לייפּציג אויסגעשטעלט א מיטעל, מיט וועלכען מ'קאָן גלעזער, שפּיגלען, מאַרמאָר, פּאָרצעלאַן, עמאַיל, תּיכף אָפּפּוצען אָהן שום קרייד אָדער פּאַסטאַ. עס ווערט אויף א שמוקעל טוך אָנגעשמירט און בלויז דורכגעריבען און דער חפֿץ איז געריינינגט און גלאַנצט שוין.

א קליינע הויז-דרוקעריי

א דרעזדענער פֿירמע האָט אויפֿ'ן לייפּציגער יריד אויסגעשטעלט א טיפּ פֿון א קליינער דרוקעריי, וועלכע איז זעהר ביליג און זעהר לײַכט צו געברויכען. בעזונדערס איז זי ווילטיג פֿאַר די, וואָס נויטיגען זיך אין פֿיל קליינע דרוק-זאַכען, ווי צעטלען, עטיקעטען, אַדרעסען-שטרײַפֿען און פּאָסטקאַרטען. אויך ברוך-פּאַפּיר לאָזט זיך דערויף דרוקען. מ'קאָן דערצו בעקומען זעהר ביליג אַלערליי טיפּען און יעדער קאָן, אין א גאַנץ קורצער צײַט אָפּדרוקען אַלערליי דרוק-זאַכען. אויך פֿאַר פֿעראיינען, וואָס נויטיגען זיך אין איינלאַדונגען, מודעות און קליינע האַנד-פּלאַקאַטען איז דער ביליגער אַפּאַראַט זעהר פּראַקטיש.

* * *

די לייפּציגער מעסע האָט ערשט אַרויסגעגעבען א בעריכט, וואו די אויסשטעלער קאָנען מאַכען געשעפֿטען און וועלכע לענדער מ'קאָן פֿערקויפֿען, נישט קוקענדיג אויף די פֿערשידענע עקזיסטירענדע שוועריגקייטען.

אויף דער גאַנצער וועלט זענען דאָ בלויז דרײַ לענדער, וועלכע האָבען אין דער לעצטער צײַט נישט געמאַכט קיין שום שוועריגקייטען הן מצד פֿרעמדע וואַלוטען, הן מצד צאָל. דאָס זענען: אַלבאַניען אין אייראָפּא, פּערו און פּאַראַגוויי אין צפֿון-אַמעריקא. אין אַלע אַנדערע לענדער איז פֿאַרהאַן עפּעס א האַקען...

קיין בעלגיען און קיין לוקסענבורג לאָזט מען נישט אַרײַן קיין סחורות פֿון באַוועל, סאַמעט, אָדער פּלוש. קיין בולגאַריען [illegible] פֿאַרבען. נאָכדעם ווי די סחורה קומט אַרײַן אין לאַנד קאָן מען פֿערלאַנגען די רעגירונג זאָל צוטיילען וואַלוטע צו בעצאָהלען פֿאַר דער סחורה. דאָס דויערט לכל הפּחות דרײַ חדשים. צום גרעסטען טייל ווערט עס נישט בעוויליגט.

קיין דײַטשלאַנד, עסטרייך און דענעמאַרק קאָן מען אַרײַנברענגען אַלץ, אָבער וואַלוטע ווערט פֿון דער נאַציאָנאַל-באַנק זעהר זעלטען בעוויליגט.

קיין עסטלאַנד און פֿינלאַנד קאָן מען נישט אַרײַנברענגען לעדער-וואַרע, עלעקטרישע אַרטיקלען, זײַדענצײַג, וואָל, טעקסטיל, מעבלען, שפּיצען און צירהונג. צו בעציהען סחורה פֿון אויסלאַנד מוז מען האָבען א בעוויליגונג פֿון דער נאַציאָנאַל-באַנק.

קיין פֿראַנקרייך טאָר מען נישט ברענגען: שפּילערײַען, ראַדיאָ-אַפּאַראַטען, מאַשינען, הויז און קיך-געשיר, האָלץ, הערקצייג, קיפֿער, לעדער און גלאָז. אויף שוך אין עלעקטרישע אַרטיקלען איז זעהר א הויכער צאָהל.

גרויסבריטאַניע: אַרײַנברענגען קאָן מען אַלץ, נאָר צאָהלען קאָן מען נאָר מיט גראָביש געלד.

ענגלאַנד: דער וואַלוטע-פֿערבאָט איז אָפּגעשאַפֿט. א גאַנץ הויכער צאָל איז אויף פּאָרצעלאַן, גלאָז-לאָמפּען, מעבעל, שטאָל-דראָט, מעטאַל, שרײַב-מאַשינען, לינאָלעאום, פּאַפּיר, קאָסמעטישע אַרטיקלען און פֿאָטאָגראַפֿישע אַפּאַראַטען.

איטאַליען: דער צאָל איז שטאַרק געהויבערט געוואָרען, בעזונדערס אויף ראַדיאָ און פֿילמען. קיין פֿרעמדע וואַלוטע בעקומט מען נישט. דעסגלײַכען איז נישט צו בעקומען קיין פֿרעמדע וואַלוטען אין יוגאָסלאַוויען און אין פּאָרטוגאַל, וואו מ'קאָן אָבער אַרײַנפֿיהרען אַלץ אָהן א הויכען צאָל.

אין לעטלאַנד בעקומט מען נישט קיין וואַלוטע און א בעזונדערע אימפּאָרט-קאָמיסיע בעשטימט די נויטווענדיגקייט אַרײַנצופֿיהרען סחורות פֿון אויסלאַנד.

אין ליטא איז דער צאָל געהויבערט געוואָרען ביז הונדערט פּראָצענט. אין האָלאַנד איז בעגרענעצט דער אַרײַנפֿיהר פֿון שיך און אַלערליי טעקסטיל. אין נאָרוועגען איז געהויבערט דער צאָל מיט 20 פּראָצענט. צאָהלען קאָן מען נאָר מיט רעגירונג געלד. דאָס זעלבע איז [illegible] אין שוועדען, וואו ס'איז פֿאַרהאַן נאָר א הויכער צאָל אויף פֿילמען, קאָסמעטישע אַרטיקלען, פּאַפּיר, פּולווער, זײַגערס, קלאַוויערען, גראַמאָפֿאָנען, שפּילצייג, ראַדיאָ און אויטאָס. אין רומעניען איז געהעכערט דער צאָל אויף פּאַפּיר. קיין וואַלוטע-שוועריגקייטען עקזיסטירען דאָרט נישט.

אין דער שווייץ מוז מען האָבען א בעוויליגונג אײַנצופֿיהרען: האָלץ, מעבעל, לוקסוס-אויטאָמאָבילען, מעטאַל און מאָטאָרען.

אין שפּאַניען, אונגאַרן, טשעכאָ-סלאָוואַקיען און טערקיי נויטיגט מען זיך אין ספּעציעלע ערלויבענישען פֿון דער רעגירונג אײַנצופֿיהרען אויסלענדישע סחורות. פֿיל אַרטיקלען קאָן מען בכלל נישט אַרײַנברענגען און אויף פֿיל אַרטיקלען איז דער צאָל שטאַרק געהעכערט געוואָרען — אויך די בעוויליגונג אויף צו בעצאָהלען די אײַנגעפֿיהרטע סחורות בעקומט מען נאָר, ווען די רעגירונג האָט פֿריהער געגעבען די בעוויליגונג די סחורות אַרײַנצופֿיהרען.

בעזונדערע שוועריגקייטען ווערען געמאַכט אויך אין אַלע נישט אייראָפּעאישע לענדער. אומעטום איז געהעכערט געוואָרען דער צאָל מיט 15 ביז 20 פּראָצ. די רעגירונגען פֿון צפֿון אין דרום-אַמעריקא, ווי אויך פֿון אַפֿריקא געבען נישט קיין בעוויליגונג צו צאָהלען אין פֿרעמדער וואַלוטע. אַזוי, למשל, קאָן מען קיין ארץ-ישראל נישט אַרײַנברענגען קיין זוילען-לעדער, זײַד און קונסטזײַד, ווײַל דער צאָל איז איצט דערויף אַזוי הויך, אַז עס לוינט זיך נישט עס אַרײַנצופֿיהרען.

אין אַלע לענדער פֿון דער וועלט איז די גאָלד-דעקונג אָפּגעשאַפֿט געוואָרען.

די יודען-פֿראַגע אין פּוילען
אין ליכט פֿון דער „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ"

אין דער פּוילישער פּרעסע געהט לעצטענס א פּאָלעמיק וועגען דעם, צי פֿון פּויליש-נאַציאָנאַלען שטאַנדפּונקט דאַרף מען בעקעמפֿען, אָדער אונטערשטיצען דעם „נומערוס קלאַוזוס". די סאַנאַציע-פּרעסע זאָגט, אַז פֿון נאַציאָנאַלען שטאַנדפּונקט איז דער פּראָיעקט וועגען „נומערוס קלאַוזוס" שעדליך. דערויף ערקלערט די „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ":

„קודם כּל מוז מען פֿעסטשטעלען, אַז ס'האַנדעלט זיך דאָ נישט וועגען עפּעס א טעאָרעטישער און אַבסטראַקטער בעטראַכטונג, נאָר וועגען א קאָנקרעטען פֿאַל ד. ה. וועגען דער בעציהונג צו דער יודישער בעפֿעלקערונג אין פּוילען.

„בכלל דאָס פֿערהאַלטען זיך פֿון די יודען לגבי די פֿעלקער, צווישען וועלכע זיי וואוינען און בפֿרט אין פּוילען, איז בעקאַנט און דורך טויזענד-יעהריגער ערפֿאַהרונג פֿעסטגעשטעלט. מיר ווייסען, אַז יודען פֿאַלען נישט אַרונטער דער ענטנאַציאָנאַליזירונג, אַז זיי אַסימילירען זיך זעהר זעלטען, אַז זיי בילדען א געשלאָסענע גרופּע, וועלכע פֿיהרט אָן מיט איהרע אינטערעסען און האָט אין זיך איהרע אייגענע צילען. בעזונדערס דאָרט, ווי א שטײַגער אין פּוילען, וואו זיי בילדען מאַסען-ישובים. צווישען די יודען, אקוראַט ווי צווישען אַנדערע פֿעלקער אין דער איצטיגער געשיכטליכער תּקופֿה, ס'הערען זיך נאַציאָנאַליסטישע שטימונגען. די העררשענדע ריכטונג איז איצט בײַ זיי דער ציוניזם.

„דאָס, וואָס עס איז פֿאַרגעקומען אין סוריען און בבל, אין עגיפּטען, אין דער רוימישער אימפּעריע, אין מיטעלאַלטער און אין דער נײַער צײַט, דאָס חזר'ט זיך אויך איצט איבער.

„דאָס יודישע פּראָבלעם אין פּוילען, און הײַנט אין דער ערשטער רייהע אַרויסצושטעלען די פּוילישע אינטערעסען פֿון איהרע פּאָזיציעס דורך יודען. צוליב סיבות, וועגען וועלכע מיר ווילען דאָ נישט רעדען, פּאַסירט אַזוי, אַז צווישען די פֿרײַע פּראָפֿעסיעס פֿערגרעסערט זיך פֿון יאָהר צו יאָהר דער יודישער פּראָצענט. דאָס איז אין דער מעדיצין, אַדוואָקאַטור, געריכטס-וועזען, זשורנאַליסטיק, אוניווערזיטעטען, שולען א. ד. גל. ס'שטעהט אין סתירה מיט דער טויזענד-יעהריגער ערפֿאַהרונג די אײַנבילדונג, אַז די דאָזיגע יודען וועלען זיך אָפּזאָגען פֿון יודענטום".

דער מחבר בעהאַנדעלט דאַן די פּאָליטישע זײַט פֿון דאָזיגען פּראָבלעם.

„די בעציהונג פֿון דער העררשענדער גרופּע צו די יודען איז דיקטירט דורך פּאָליטישע מאָטיוון. קעמפֿענדיג אויפֿ'ן אינערליכען פֿראָנט מיט'ן פּוילישען „נאַציאָנאַליזם", זוכט די גרופּע די אונטערשטיצונג פֿון יודישען „נאַציאָנאַליזם". אויפֿ'ן אינטערנאַציאָנאַלען באָדען רעכענט זי אויף די יודען און אויף די אין זיי אָפּהענגיגע אינטערנאַציאָנאַלע פֿאַקטאָרען".

קיין שום ליידענדער
אויף רעוומאַטיזם, פּאָדאַגרע, נערווען

האָט נישט קיין סבה צו צווייפֿלען אַז ער קען ווידער געזונד ווערען, ווײַל טויזענדער ליידענדע זענען דורך טאָגאַל געזונד געוואָרען. טאָגאַל-טאַבלעטקעס בעקעמפֿען מיט ערפֿאָלג די דאָזיגע ליידען, זיי דערלאָזען נישט דאָס אָנזאַמלען זיך פֿון האַרנזײַער, וואָס איז ווי בעוואוסט די סבה פֿון די קראַנקהייטען. אונשעדליך פֿאַר'ן האַרץ, מאַגען און אַנדערע אָרגאַנען. פּראָבירט אויס און איבערצייגט אײַך אַליין. פֿערלאַנגט אָבער אין אײַער אינטערעס נור די אָריגינעלע טאָגאַל-טאַבלעטקעס

וואָס מען זעהט און מען הערט אין א יודישען געריכט אין אדעס
די יודישע שפּראַך אין אדעס. — א קאָבאַ"ץ בײַם ים.

אויף יודיש איז מען אין אדעס נישט זשעדנע. מען הערט יודיש אויף יעדען שריט און טריט, וואוהין מען קעהרט זיך און ווענדעט זיך. אינטערעסאַנט איז, אַז יודיש רעדען אויך איי-ניגע גוים, וואָס וואוינען שוין לאַנג אין אדעס. אַזוי איז דאָס געווען אין די אַמאָליגע יאָהרען, און אַזוי איז דאָס אויך הײַנט.

אמת, דער יודיש אין אדעס איז גאָר אַן'אַנדערער יודיש, ווי אין דער גאַנצער איבעריגער וועלט.

— טשטאָ זנאַטשיט (וואָס הייסט איך וועל איהם זאָגען?) ניטשעוואָ פּאָדאָבנאַגאָ (דאָס הויבט זיך גאָרנישט אָן). איך האָב געשוויגען און קאָנטשענאָ (און עק).

איך האָב אָט די זאַצען נישט אויסגעטראַכט. אַזוי רעדט מען אין אדעס. דאָס שטערט אָבער נישט די אדעסער צו זײַן יודען מיט א טיפֿער ליבע צו יודישקייט, יודישען לעבען, און אַזוי ווייטער.

אָט זעה איך, פֿאָהרענדיג איבער די גאַסען פֿון אדעס, צעטליכע שלום-עליכם-שולע'ס. דרויסען הענגען גרויסע ברייטע שילדען אויף יודיש. עס איז דאָ א יודיש טעאַטער, א יודישער מוזעאום, וואָס טראָגט דעם נאָמען פֿון מענדעלע מוכר ספֿרים: א יודישער געריכט, אָדער, ריכטיגער געזאָגט, א יודישער קאַמער אין דעם אַלגעמיינעם געריכט. איך בעשליס פֿריהער פֿון אַלץ צו בעזוכען אָט דעם דאָזיגען קאַמער. דאָס איצטיגע געריכט אין רוסלאַנד איז שוין פֿאַר מיר קיין נײַעס נישט. איך האָב עס שוין געזעהען אין מאָסקווע און אין אַנדערע שטעט. איך בין דעריבער נישט איבערראַשט צו זעהען אַן'אומגעוועהנליכען שמוץ אין א טיפֿע בלאָטע אין אדעסער געריכט. אַלע קאָרידאָרען זענען געפּאַקט מיט מענשען. עס הילכט א געשריי אומעטום. די אדעסער זענען בעקאַנט מיט וואָס זיי רעדען זעהר הויך אויפֿ'ן קול. די ברודיגע ווענט זענען בעהאָנגען מיט אַלערליי צעטלעך, אַלע געשריבען מיט דער האַנד. דרוקען איז קיין צײַט נישטאָ. איהר קענט פֿון די דאָזיגע צעטלעך זעהען, וואו, אין וועלכער קאַמער יעדע געריכטס-פֿערהאַנדלונג וועט פֿאָרקומען, ווער עס איז דער ריכטער און ווער עס זענען די עדות.

דאָס שטערט אָבער נישט אַלעמען אַרומצולויפֿען איבער די קאָרידאָרען, קלאַפּען אין אַלע טירען און אויספֿרעגען יעדען איינעם, וואו אַהין זיי מוזען געהען. עס איז א געפּילדער, א טאַראַראַם, א הו-האַ, ווי אין א באָד. אַלע פּנים'ער ווערען אויסגעמישט, איהר זעהט פֿאַר זיך אַנ'אומרוהיגען מענשליכען געדראַנג. בײַ דער טיר פֿון יודישען קאַמער הענגען אויף דער וואַנט א גרויסע צאָהל יודישע צעטלעך.

איך קום אַרײַן אין קאַמער אין דער צײַט, ווען דאָרטען קומט פֿאָר א פֿערהאַנדלונג. דאָס צימער איז געפּאַקט. אַלע בענק זענען פֿערנומען און פֿיל שטעהען בײַ די ווענט, צווישען די בענק, זיצען אויף די פֿענסטער. פֿאָרנט בײַ א שמאָל, קליין טישעל בעדעקט מיט א רויטען געוואַנט, זיצען דער ריכטער און זײַנע צוויי געהילפֿען: דער ריכטער איז א יוד פֿון מיטעלע יאָהרען, מיט א גרויסען פּליך אויף זײַן קאָפּ און לאַנגע פֿײַערדיג רויטע וואָנסעס. זײַנע געהילפֿען זענען צוויי יודישע יונגעלייט. זיי טראָגען אַלע רוסישע העמדלעך.

איך בעטראַכט די מענשען אַרום מיר: יונגע און אַלטע יודען, זעהר פֿיל פֿרויען, צווישען זיי א היבשע צאָהל זעהר יונגע מעדלעך. אַלע זעהר שלעכט אָנגעטאָן, אָדער בעסער געזאָגט, אויסגעטאָן. עס הענגען אויף זיי שמאַטעס, די פֿרויען און מעדלעך טראָגען שאַלען און טיכלעך אויף זייערע קעפּ.

און די פֿערהאַנדלונג נעמט דערווײַל אָן.

— אייער נאָמען? וואו וואוינט איהר? אייער בעשעפֿטיגונג?

עס איז אינטערעסאַנט, אַז דער ריכטער פֿרעגט דאָ זעלטען, צי איז דער בעטרעפֿענדער א מיטגליד פֿון דער פּאַרטיי צי נישט, ווי דאָס ווערט געטון אין מאָסקווע. די דאָזיגע פֿראַגע איז דאָ קענטיג א פֿולשטענדיג איבעריגע. די מענשען דאָ זענען פֿון גאָר אַנ'אַנדערע וועלט. זיי זענען זעהר ווייט פֿון פּאַרטייען, פּאָליטיק, פּראָגראַמען. זיי קעמפֿען ביטער פֿאַר זייער עקזיסטענץ. און עס איז שוין איינמאָל אַן עקזיסטענץ! אָט רופֿט אַרויס דער ריכטער דרײַ יודען צום פֿערהער. אַז זיי זענען יודען ווייס איך נאָר דורך דעם, וואָס ער האָט אָנגערופֿען זייערע נעמען. נאָך זייער אויסזעהען וואָלט איך קיינמאָל נישט געקענט זאָגען, אַז זיי זענען יודען. איך וואָלט איבערהויפּט געווען אין א פֿערלעגענהייט צו טרעפֿען זייער נאַציאָנאַליטעט. דער אמת איז, אַז עס איז שווער געווען אָנצורופֿען אָט די דרײַ פֿיגורען, וואָס שטעהען דאָרט פֿאַר'ן טישעל — מענשען.

אויסגעהונגערטע, שמוציגע אין שטיקער שמאַטעס, וואָס הענגען אַראָפּ פֿון זיי, איינער מיט א פֿערבונדענעם קאָפּ, א צווייטער אין אויסגעדרעהטע אַלטע שטעק-שיך אויף זײַנע פֿיס. זיי האַלטען זיך אויף שטיקלעך שטריק. אָנצוקוקען די דאָזיגע פֿיגורען וואַרפֿט אויף אײַך אַן אומעט.

און נישט קיין קלענערער קאָשמאַר איז די אָנגעלעגענהייט, וועגען וועלכער זיי זענען אַלע דאָ אין געריכט. זיי וואוינען אַלע אין אַנ'אַלטען, כּמעט אײַנגעפֿאַלענעם חרוב געוואָרענעם הויז ערגעץ אויף דער מאָלדאַוואַנקע. איינעם פֿון זיי, דעם עלטערען, דעם מיט דעם פֿערבונדענעם קאָפּ, האָבען אַלע איבעריגע אין א קאַלטער נאַכט אַרויסגעטריבען פֿון הויז. עס זענען געווען קריגערײַען, געשרייען און געשלעגען.

דערגעהן עפּעס א טאָלק בײַ די מענשען איז זעהר שווער. דער ריכטער קוקט זיי אַלעמען אָן מיט א מין מידען בליק, פּרובט זיי פֿונאַנדער וועגען אײַנצעלהייטען. זיי רעדען אַלע מיט אַמאָל און זענען יעדער סעקונדע גרייט ווידער צו קריגען זיך טאַקי דאָרט אין געריכט. אַלע שטרענגקייטען פֿון ריכטער העלפֿען נישט. וואָס אַזוינס דער געריכט האָט צו ענטשיידען איז קיינעם נישט קלאָר און ווייניגער פֿון אַלעמען אפֿשר דעם ריכטער און צוויי אַסיסטענטען. [illegible] זיי קלאָר, וואָס אַזוינס איז פֿאָרגעקומען אָט צווישען די דאָזיגע קלעגליכע שאָטענס פֿון מענשען. דער נאָמען פֿון א פֿרוי ווערט אָבער דערמאָנט און אין דערזעלבער סעקונדע לויכט אויף בײַ אַלעמען די האָפֿנונג, יעצט קען מען אפֿשר דאָך אויסגעפֿינען, אין וואָס עס האַנדעלט זיך. נישט אומזיסט זאָגט דער פֿראַנצויז א גלײַכווערטעל: זוך די פֿרוי אַלץ! דער ריכטער הייסט אַרײַנפֿיהרען די פֿרוי, און לאַנג איידער זי קומט אַרײַן אין דעם קאַמער הערט מען שוין פֿון דרויסען. זי טענה'ט זיך קענטיג אויס מיט דעם שליח, וואָס איז געשיקט געוואָרען נאָך איהר.

א יונגע פֿרוי אָהן א הוט און אַפּילו אָהן א טיכעל אויף קאָפּ, א מאַסע צושויבערטע געקרײַזעלטע האָר. עס שווער צו זאָגען, פֿון וואָס פֿאַר א פֿאַרב זיי זענען. עס איז צו זעהען, אַז זיי זענען מאָנאַטען לאַנג (און אפֿשר טאַקי יאָהרען לאַנג) נישט געוואַשען געוואָרען.

זי שטעלט זיך שטאָלץ אַוועק אַנטקעגען דעם ריכטער און איידער ער האָט צײַט אַרויסצוקומען מיט אַלע זײַנע פֿראַגען הויבט זי אויף איהר קול און שיסט געשווינד אַרויס א מאָדנעם געמיש פֿון יודיש און רוסיש. איהר געשיכטע איז: איינער פֿון די אײַנוואוינער פֿון דעם הויז אויף דער מאָלדאַוואַנקע האָט זיך פֿערליבט אין איהר.

ווען זי רעדט אַרויס דאָס וואָרט „פֿערליבט", שיסט [illegible] אויס א געלעכטער און דעם ריכטער קומט אויס אָנצוווענדען אַלע כּחות, אום ווידער צו ברענגען אָרדנונג אין צימער.

„און אַזוי ווי ער האָט עס געמיינט ערנסט, דערצעהלט ווייטער די יונגע פֿרוי, האָבען מיר נערעשיליש (בעשלאָסען) צו וואוינען צוזאַמען. און ווי נאָר איך האָב זיך דעם פּערווי (ערשטען מאָל) בעוויזען דאָרט אין דער וואוינונג, האָט אָט דער אַלטער סוואָלאָטש" (אויסוואורף)....

— איהר טאָרט אַזוי נישט רעדען אין געריכט — בייזערט זיך דער ריכטער.

— וואָס הייסט איך טאָר נישט? און מיך צו אָסקאַרבליאַען (בעליידיגען) מעג אָט דער סוואָלאָטש!

— רעדט צו דער זאַך, בירגערין; ווען נישט וועל איך אײַך פֿון דאַנען אַרויסשיקען.

— וואַרט, טאָוואַרישטש סודיאַ (חבר ריכטער), אָט קום איך צו דעם. ער איז צוגעגאַנגען צו מיר און דאָס [illegible] דעלאָם (צוערשט) פֿאַר אַלעמען און די אויגען אויסגעשריגען פּ...! (זי האָט אַרויסגעזאָגט זעהר א גראָב רוסיש וואָרט וואָס בעדײַט אויסגעלאַסענע פֿרוי). אַזאַ זשענטשינאַ (פֿרוי), האָט ער ווייטער געזאָגט, קאָן דאָ מיט אונז נישט וואוינען. זאָל איך אויף דעם שווייגען? ניקאָגדאַ (קיינמאָל נישט)! איך האָב א [illegible] געטון צו מײַן טוזשורקע (מאַנטעל) און [illegible]

ער וועט עס האָבען צו געדענקען. נו, און פּאָטאָם (נאָכהער) האָבען אַלע אַנדערע אויך דערלאַנגט, אַרויסגעוואָרפֿען איהם קיטשאָרטאָוואַ מאַטער! (צו דעם טײַוועל'ס מוטער) און קאָנטשענאָ (פֿערטיג).

וואָס דער אורטייל אין דער דאָזיגער פֿערהאַנדלונג איז געווען, איז אוממעגליך [illegible], פּונקט אַזוי ווי עס זענען נישט וויכטיג די אַלע איבעריגע פֿערהאַנדלונגען.

דער דוואָרניק (עס זענען נאָך אַלץ דאָ דוואָרניקעס) איז געווען גראָב צו יודען. בײַ א יודישער פֿאַמיליע איז פֿערשוואונדען געוואָרען דאָס האָלץ אויף ווינטער און זיי זענען חושד געווען [illegible]. וואָס דאָס נישט געוואוסט פֿון וואָס צו זאָגען.

צוויי יודען האָבען זיך נישט געקאָנט [illegible] מיט דעם קעראָסין-אויוועלע און קיך און נאָך אַזעלכע קריגערײַען.

[illegible]

אַלעקסאַנדער זילבערשטיין

ד"ר בריגינג און די יודען-פראַגע

ברינינג האָט אין יאָהר 1923 געשריבען אַ רייה אַרטיקלען אָהן אונטערשריפט. ער קריטיקירט די יודען, וואָס האָבען איבערגענומען אַלע ש. עבטע זיצען ביי די דייטשען.

יעדער איינער, וואָס האָט אַן'אינטערעס פאַר דער איינראָפּעאישער פּאָליטיק פון דער לעצטער צייט, איז זיכער נייגעריג צו דערוויסען זיך אַ ביסעל אויספיהרליכער וועגען דער פּערזענליכקייט און וועגען דער פּאָליטישער פאַר־גאַנגענהייט פון אונזער דייטשען רייכס־קאַנצלער ד"ר ברינינג. אַ סך וועט ממש זיין איבערראַשענד דער פאַקט, וואָס ברינינג האָט זיך אַרויסגערוקט אין פאָדער־גרונד פון דער דייטשער פּאָליטיק אין וואָס אין משך פון די צוויי יאָהר, וואָס ער איז קאַנצלער, האָט ער באַוויזען אַרויסצושטייגען אויף אַזאַ הויכער פּאָזיציע, ווי נאָך קיין איינער פון די קאַנ־צלער'ס אין די לעצטע יאָהרען.

ד"ר גאָבעל, דער שעף־רעדאַקטאָר פון דער צייטונג „דער דויטשע", וואו ד"ר ברינינג האָט אַ צייט מיטגעאַרבייט, זייט דער מלחמה, האָט געהאַט די געלעגענ־הייט צו באָאָבאַכטען פון דער נאָהענט דעם לעבענס־גאַנג פון אונזער רייכס־קאַנצלער. ער האָט אויך מגלה סוד גע־ווען, אַז אַ רייה אַרטיקלען, וואָס זענען ערשינען אין דעם „דויטשע", אָהן אַנ־אונטערשריפט, זענען געווען געשריבען דורך ברינינג'ען.

ד"ר גאָבעל האָט ערשט אַרויסגעגעבען אַ קליין ביכעל וועגען ברינינג'ן. דאָס ביכעל האָט קנאַפּע 87 זייטלעך, אָבער דאָס איז גענוג, כדי צו בעקומען דעם איינדרוק, אַז מיר האָבען צו טאָן מיט אַ שטאַרקען, עמיש־פעסטען כאַראַקטער, וועלכער אַרבייט איבער זיך אַליין מיט אַן'אייזערנער ענערגיע און מיט אַן'־אויסערגעוועהנליכען ערנסט און איז אַמ־שטרענגסטען צו זיינע איינענע מעשים

פון דאָזיגען ביכעל, וואָס איז פול מיט ציטאַטען פון ברינינג'ן גופא, וועלען מיר נאָר דאָ דערמאָנען אַ כאַראַקטעריסטישע ...

מיר ווילען קודם כל אויפמערקזאַם מאַ־כען אויף ברינינגס שטעלונג צום יודענ־טום, וועגען וואָס מיר געפינען אויך עפּיס אין דאָזיגען בוך.

ברינינג האָט נישט גענומען קיין שטע־לונג צו דער יודען־פראַגע, אַלס אַזעל־כער. ער בעריהרט נאָר די דאָזיגע טעמע ביי אַ געלעגענהייט, בעת דער ערמאָר־דונג פון ראַטענוי, ס'וואָלט זיין נישט ריכטיג, ווען מיר זאָלען די דאָזיגע פראַג־מענטאַרישע בעמערקונגען פון יאָהר 1923 נעמען אַלס פולע אונטערפּירטאַ־ציע פאַר די היינטיגע אַנשויאונגען פונם רייכס־קאַנצלער. מיר ווייסען נישט, צי ברינינג האָט אַ פעסטע אַנשויאונג איבער דער יודען־פראַגע, מחמת אַזאַ מענש ווי ער, וועט אַרויסטראָגען אַן'אויספיהרלי־כען אורטייל ערשט נאָכדעם, ווי ער וועט האָבען די פראַגע גרינדליך דורכשטודירט ער האָט אָבער נישט געהאַט מסתמא קיין צייטאון קיין געלעגענהייט צו שטו־דירען די יודען־פראַגע. ס'איז אָבער קלאָר, אַז אַ מענש מיט אַזאַ פערזענ־ליכער אונעטישער קוואַליטעט ווי ברי־נינג, איז אַ גאַראַנטיע פאַר אַ רעזשים, וואו ס'וועלען געאַכטעט די רעכט פון אַלע מלוכה־בירגער און די הויפּט־יסודות פון דער הומאַניטעט קענען נישט גע־שענדעט ווערען. לגבי אַזאַ מענש האָט דאָס דייטשע יודענטום דעם אויפריכטיג סטען דרך־ארץ און צוטרוי. ברינינג ווייס,

אַז די פערהיטונג פון גוואַלד־אַקטען איז נויטווענדיג פאַר דער גאַנצער מלוכה, אינאָפּהענגיג דערפון, צי דאָס געפעלט אָדער נישט דער אָדער יענער גרופּע פון דייטשע בירגער.

ברינינגם געדאַנקען וועגען דער יודען־פראַגע, וועלכע ווערען ציטירט אין דער מאָנאַטען בוך, זענען, אַלזאָ, געשריבען געוואָרען פון אַ פּריוואַט־מענש מיט אַ סך יאָהרען צוריק און ס'האָט פּמילא היינט נישט קיין אַקטועלע פּאָליטישע בעדייטונג. ס'איז אָבער דאָך אינטערעס־סאַנט אַלס פּשוטער ביישפּיל ווי אַזוי אַזאַ כאַן, ווי ברינינג, פּאַסט אויף די יו־דען־פראַגע. קודם ברינינגס אויספירונגען בנוגע דעם פאַל ראַטענוי. ראַטענוי, אַזוי זאָגט ער, איז געווען „אַ גאַנצער יוד" און ער בעדויערט, אַז מיט איהם איז פערלוירען געגאַנגען אַ פּערזענליכ־קייט. וואָס איז גרייט געווען אַליין צו טון פאַר דייטשלאַנד און האָט געשטעלט אין פולשטענדיגען דינסט פון זיין פאָ־מערלאַנד געוויסע פעהיגקייטען פון זיין ראַסע. דערפאַר איז ער אויך געווען דער יוד, וואָס האָט געקענט ווייזען דעם וועג פאַר זיינע גלויבענס־גענאָסען און ער האָט געקענט פאַר זיי דינגען אַלס מוס־טער, אַז דאָס יודענטום זאָל אויף אַ רוב־מינגען אופן זיך איינשליסען און געמיינ־זאַמען לעבען פון דער דייטשער נאַציע און עס מאַכען ערטרעגליך און ווערט־ ...

...מענשען ווערען אַפט אומגליקליך צוליב דעם, וואָס זיי ווערען פלוצלינג רייך

מערקווירדיגע פאַסירונגען מיט מענשען, וועלכע זענען איבער נאַכט געוואָרען מיליאָנערן פון לאָטעריע געווינסען

...

ד"ר ברינינג און די יודען-פראַגע

90 פּראָצ. יודישע קרעמער זענען בעדראָהט נישט צו קענען געניסען פון שטייער־הנחות

די פערארדנונג וועגען האַנדעלס־ביכער פאַר'ן דעטייל־האַנדעל און פּראָפ. איינקויף („סקוף זאוואַדזי")

ו אַ ר ש אַ. (יטא) פון מאָמענט, ווען עס האָט זיך גער בעוויזען דער רעגירונגס־פּראָיעקט פון דער נאָוועלע צום געזעץ וועגען אומזאַץ־שטייער, וועלכע מאַכט אָפּהענגיג די הנחה־שטאַפּען פאַר'ן דע־...

...

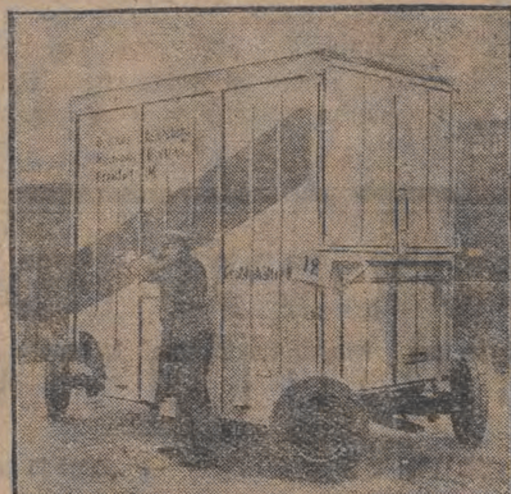

מיט דער באַהן פון הויז צו הויז

די דייטשע באַהנען האָבען איינגעפיהרט אַ נייעס: אָנצונעמען טראַנספּאָרטען פון משאות פינ'ם הויז פון אָפּשיקער ביז אין הויז אַריין פון אָפּנעהמער. זי בענוצט דערצו ספּעציעלע וואַגאָנדלעך.

...

גרויסען געווינס. ער שטאַרבט בוילשטעפ־ליך פון הונגער, אָבער דאָס געלט האָט ער מורא צו נעמען, טאָמער וועלען די באַנדיטען זיך דערוויסען און זיי וועלען איהם דערהרג'ענען.

כדי אויפצופרישען דאָס בלוט טרינקט עטליכע טעג נאָכאַנאַנד אין דער פריה אַ גלאָז נאַטירליך
Franciszka Józefa
ביטער־וואַסער. צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און אַפּטייק־סקלאַדען

די סודות פונ'ם ענגלישען שפּיאָנאַזש

(פאַקטען, דאָקומענטען, אויסטערלישע פּאַסירונגען און איבערלעבענישען)

פון ראָבערט בושאַר — בעאַרבייט פון שפּאַניש פון י. ס.

8)

די לייענער האָבען שוין מסתמא פאַר־שטאַנען, אַז די יונגע אַרמיסטין האָט געהאַט איהרע מאָטיווען זיך צו קאָמו־ניקירען אויף אַזאַ אומשולדיגען אופן מיט אויסלאַנד. מען קאָן זיך אויך משער זיין, אַז זי אַליין האָט אַרייננגעשיקט די שאַך־אויפגאַבע אין צייטונג, אַן'אויפגאַ־בע, וועלכע איז אין תוך געווען פאַנטאַס־טיש און לחלוטין אוממעגליך.

אָבער דעם חשד פון אַגענט פון דאַוו־נינג סטריט האָט זי געצויגען אויף זיך, דורך דעם צו שטאַרקען אינטערעס, וואָס די דאָזיגע פערפיהרערישע אַקטריסע האָט אַרויסגעוויזען צו די קראַנקע און די שפּיטעלער, איבערהויפּט צו אַ דייטשען מילאַט־אָפיציר, וועלכער איז אַראָפּגע־פאַלען בעת אַן'אויספירונג איבער די פראַנצויזישע ליניעס.

מען האָט בעזוכט דעם אַוויאַטאָר און געפונען ביי איהם אַ דופּליקאַט פון דער זעלבער שאַך־אויפגאַבע, וואָס איז געווען געדרוקט אין דער צייטונג. ווען מען האָט זיך גענומען גוט צוקוקען, האָט מען בעמערקט, אַז די דיספּאָזיציע פון די פיגורלעך, צווישען קוים בע־מערקבאַרע פינטעלעך, שטעלט מיט זיך פאָר אַ גענויע צייכנונג פון די פראַנצויזישע פּאָזיציעס פון אַ גאָר וויכ־טיגען סטראַטעגישען פּונקט. מיט די פּינקטליכע אָנווייזונג אויף די רעזער־...

...

וויצן אין אַריערגאַרד.

דער אַגענט פון דאַונינג סטריט האָט גיך דעשיפרירט די שאַך־אויפגאַ־בע און די שוהנע אַקטריסע אויף ווי־טער געמאַכט אונשעדליך.

...

טעלישענס סערוויס" איז נישט קיין שענק, וואָס איז אָפען יעדען פאַרביי־געהער.

דער מענש האָט געביטען די פּאָזע און געענטפערט קורץ:

— פאַר דזשאָן עדוואַרדס איז קיין ...

...

רופען מיט די שרעקליכסטע נעמען און איהר געוואונשען אַלע מאַטערנישען פון אַנגליקאַנישען גהינום.

...

טעלישענס סערוויס" האָט געגלויבט, אַז דעם תלמיד איז נאָר געבליבען פּראַקטיש זיך צו פּערפעקטירען אין דעם לשון האָט מען איהם אַוועקגע־...

...

דזשאָן עדוואַרדס האָט זיך נישט פער־לוירען און געענטפערט בעטען:

— הערען סאָלדאַטען, טוט נישט קיין שלעכטס אַנ'אַרימען טייפעל, וועל־...

...

לאדז
13. מערץ 1932
זון אויפגאנג 6.46
[illegible] 5.28
זונטאג
ה
אדר תרצ"ב
פ' ויקרא

טאג-כראניק

לאסט-אויטאס מוזען האבען ערלויבנישען פון סטאראסטווא

די שטאט־סטאראסטווא מאכט בע־קאנט, אז אויף איבערצופיהרען ארביי־טער מיט לאסט־אויטאס פון אין ארט אויפ'ן אנדערן, מוז מען האבען אנ'ער־לויבניש פון דער וואיעוואדזשאפט. צו דעם צוועק מוז מען אפגעבען א בקשה אין דער סטאראסטווא פון ארט, וואו דער טראנספארט פון בעטרעפענדען לאסט־אויטא־מאביל געפינט זיך.

מיליטער-בעשטעלונגען אויף וואל-סחורות

אין שייכות מיט דער ידיעה וועגען רעגירונגס־בעשטעלונגען פאר'ן מילי־טער אין לאדז, מעלדעט אונז דער לאד־זער ה. א. ק. אז די דערמאנטע בע־שטעלונגען ווערען געמאכט אויף סחורות פון ריינעם וואל.

גרויסע שרפה איז דאמף-מיהל אויף שוו. יאקובא 16

שרפה איז סאדערקעוויטשעס קאנפעקציע-מאגאזין

פריטאג האט אויסגעבראכען א גרוי־סע שרפה אין דער דאמף־מיהל אויף שוו. יאקובא 16, וואס געהער צו דער פאמיליע אלשער. דאס פייער האט זיך גיך פערשפרייט און בעדראהט די ארו־מיגע פאבריקס־בנינים.

נאך אנ'ענערגישער רעטונגס־אקציע פון די פייערלעשער, וואס האט גע־דויערט עטליכע שעה צייט איז געלונגען די שרפה איינצולעשען.

די סבה פון דער שרפה איז נישט גע־לונגען פעסטצושטעלען. ווי די פייערלע־שער נעמען אן, איז די שרפה ענטשטא־נען פון א אוועקגעווארפענעם פאפיראס. די מיהל איז געווען אסעקורירט נאר טיילוויז.

א צווייטע שרפה האט פריטאג אויס־געבראכען אין סאדערקיעוויטש'ס קאנ־פעקציע־מאגאזין אויף נאוואמיעסקא 20. די שרפה איז ענטשטאנען דערפון, וואס די ברעטער פון די פאליצעס האבען זיך אנגעצונדען פון דער נעבען־שטעהענדער אויוועלע.

די פייערלעשער האבען די שרפה גיך איינגעלאשען. ביים ארויסטראגען די סחו־רות איז געבראכט געווארען פון די פלא־מען סאדערקיעוויטש'ס אנגעשטעלטער י. קאפעלושניק, וועלכען פאגאטאוויע האט ערטיילט הילף.

די דריטע שרפה האט אויסגעבראכען אין הויז אויף שרודמיעסקא 58 אין דער וואוינונג פון יהושע קאפעל. די פייער־לעשער האבען די שרפה נאך איינגעלא־שען. דער שאדען איז א אומבעדייטענ־דער.

—§—

תשובות פון דער רעדאקציע אויף יורידישע אנפראגען

די אנפראגען מוזען זיין שריפטליך. צו יעדער אנפראגע מוז ווערען צוגעלעגט א קוויט פון'ם אבאנאמענט-אפצאהל פאר'ן לעצטען חודש.

פון ד"ר א. אקערבערג

ה' י—ש, קאליש.

אבער „אונטערצוזע" מוז ווערען ארויס־געטראגען אין צוויילשפאנדעס־אמט און שפעטער פערגעשטעמפלט אין האנדעלס געריכט. אז מען טראגט נישט אריין די „אונטערצוזע" אין חתונה־אקט, ווערט זי בטל.

פ־ין נ—ג.

איהר קענט איבערגעבען דאס הויז און פאבליק מאכט דאס אויף א לעגנעריגער צייט. דאס וועט אייך העלפען.

ת' ר' ב'.

אייער בריף איז געשריבען נים דייט־ליך. צוליב דעם קענען מיר אייך נישט געבען קיין תשובה.

„וואלאריזאציע".

עס קומט אייך 100% פון דעם בעל־חוב. ווערמענאיהר האט פערקויפט דאס הויז. און 31¼% פון די אנדערע בעל־חובות. די ציגזען פאר די 2 יאהר זענען שוין פערג'לטערט, אזוי אז איהר קאנט נאר פאדערן פאר די לעצטע 5 יאהר.

הופאטעק.

אויף אייער אנפראגע קאנען מיר נישט ענטפערן, ווייל מיר ווייסען נישט, ווי עס זעהט אוים די הופאטעק. אויב בערפלעכליך קומט אייך דאס גאנצע געלד צוריק. גענוי קאנען מיר עס נישט פעסטשטעלען. צו אייער אנפראגע לעגט צו אנ'אויסצוג פון דער הופאטעק.

פ ה. קאנסטאנטין.

אויב איהר האט נישט קיין פולמאכט אנגעשריבען דורך א רעיענט אין קאנא־דע, וועט איהר גארנישט קאנען אויפ־טוען. זאל זיך ווענדען דעם ווענדען אייער קרוב צום פוילישען קאנסול אין ניו־יארק.

ה' האלפערן, בערלין.

איהר מעגט צוריקקומען קיין פוילען נאך 6 יאהר ווערט דער ענין א פערלע־גענער. ווענדעט א פאס ווענדט זיך צום פוילישען קאנסול אין בערלין.

פרל. ד. ש. איהר קאנט איינקלאגען דעם יונגענמאן. עס קומט אייך אלץ צו־ריק. דער געריכטס־אפצאהל מאכט אויס 105 זל. די קאסטען וועלען אייך ווערען צוגעמשפט צוזאמען מיט אייער פארע־רונג.

נאכט-דיזשורען אין די אפטייקען

היינט בעזאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: מ. קאספארקעוויטש (זגער־זשער 54), י. שוטקעוויטש (קאפערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פעטריקאווער 25), וו. סאקאלעוויטש (פזשעיאזד 19), מ. ליפיעץ (פעטריקאווער 193), א. רובי־טער און וו. לאבארא (11. ליסטאפאד 86).

—§—

פון לאדזער האנדעלס-געריכט

אויפגעהויבען אופאדלאשטש פון „סטאם"

2 אופאדלאשטש'ן פון לאדזער סוחרים

(5) אויף דער פריטאג'דיגער זיצונג פון האנדעלס־געריכט איז בעטראכט גע־ווארען די אופאדלאשטש פון דער פירמע „סטאם", גענען וועלכער די פירמע האט ווי בעקאנט, אפגעגעבען א אפאזיציע אנ־ווייזענדיג, אז די גאנצע מעשה מיט דער אופאדלאשטש שטאמט פון א ריין מיס־פערשטענדניש.

אדוו. ווייצמאן האט אין נאמען פון „סטאם" געפאדערט אויפצוהויבען די אופאדלאשטש, אנווייזענדיג, אז „וויר־זעוו" האט געשלאסען א אפמאך מיט „סטאם", לויט וועלכען די „ווירזעוואר מאנופאקטור" האט געזאלט בעצאהלען די וועקסלען פון „סטאם", וואס וועלען פעליג ווערען אין די זומער־חדשים. היות צו „סטאם" האט זיך קיינער נים געווענדעט וועגען אויסקויפען די וועקס־לען און זי האט נישט געוואוסט, און ווע־מענס בעזיץ זיי געפינען זיך, האט זי [illegible] זיך אויף דעם אופאדלאשטש [illegible]

[illegible] פון דער פירמע [illegible] קאמפ" האט זיך [illegible] פאר אויפהויבען דעם אופאדלאשטש, ווייל „סטאם" האט נעב־טען איינגעלעגט ביי א שליש 23 טויזענד זל. אויף די שטרייטבארע וועקסלען. היות דער קוראטאר און ריכטער קאמי־סאר האבען זיך אויך ארויסגעזאגט און וועלבען זיי, האט דאס געריכט בעשלא־סען אויפצוהויבען די אופאדלאשטש.

*

נעכטען האבען די קרעדיטארען פון דער געפאלענער פירמע יוליוש היינצעל, אקצ. געז., אפגעהאלטען א פערזאמלונג, אויף וועלכער די סינדיקעס האבען אפגע־געבען א בעריכט פון זייער טעטיג־קייט. די פערזאמעלטע האבען בעפול־מעכטיגט דעם סינדיק אדוו. סלאמינסקי צו פערקויפען די הייזער פון דער פירמע אויף פעטריקאווער 102־104 און 106 אויסער דעם דעם פאבריקס־בנין אויף פעטריקאווער רוג בזשעזשנא און פאמי־ליען־היזער אויף פשעיאזד, וואס וועלען טיילוויז פארצעלירט ווערען, ווייל קיין בעלנים אויף די גאנצע הייזער בלאקען זענען נישט פארהאן.

*

די ציריכער פירמע „שווייצארישער באנקפעראיין" האט פערקלאגט און לאד־זער האנדעלס־געריכט די פירמע „לוד־וויג גייער", ביי וועלכער זי מאנט זיך א חוב פון קרוב 60 טויזענד זל.

דאס געריכט האט דער שווייצארישער פירמע ארויסגעגעבען א היפאטעק־פערזיכערונג אויפ'ן חוב בקרוב וועט דער פראצעס בעטראכט ווערען.

*

נעכטען איז ערקלערט געווארען א אוי־פאדלאשטש דעם סוחר יאקוב קאגאן, וואס ארבייט אוים טעקסטיל־סחורות אויף שרודמיעסקא 6.

קאגאן איז געשטעלט געווארען אונ־טער פאליציי־אישער אויפזיכט. אלס ריכטער־קאמיסאר איז בעשטימט גע־ווארען קארל גראהמאן און אלס קורא־טאר אדוו. צוטקיעוויטש.

*

א צווייטע אופאדלאשטש איז ער־קלערט געווארען דעם לאדזער סוחר אל־טער קוטאס פון סטודקאוו.

—§—

די נייעסטע פערפומען
און אלערליי אינ- און אויסלענדישע
קאסמעטיק
עמפפעהלט
צו קאנקורענץ פרייזען
די מאדערנסטע פערפומעריע
J. DRUKIER
ZAWADZKA 5, TELEF. 175-92
פאר אנגראסיסטען־
ספעציעלער ראבאט
הורט און דעטייל!

אבקלאנגען פון 1 מאי

פערמשפט צו שווערע שטראפען

פאר'ן קרייז־געריכט זענען דאנערש־טאג געשטאנען יהודה פוגלער, גיטעל בזשיסטאווסקא, זאפיא טובזור, וואלף פיי־גענבוים, יאנקעל בראש און יוסף קוטאס, ווי זענען בעשולדיגט געווארען, אז פא־רינען יאהר דעם 1. מאי האבען זיי איינ־געארדנעט קאמוניסטישע דעמאנסטרא־ציעס און אויסגעהאקט אייניגע שויבען אויף פעטריק. גאס, אין דער האנדעלס און אינדוסטריע־באנק, ביי דער פירמע „גראנבאלו" און אין אנדערע געשעפטען.

דאס געריכט האט פוגלער'ן פער־משפט אויף 18 חדשים פעסטונג, בראש בזשיסטאווסקא און קוטאס — צו 3 יאהר אויספעסערונגס־הויז, פייגענבוים — 4 יאהר שווערע תפיסה און צו פער־לירען די רעכט, און טובזור — 5 יאהר תפיסה און צו פערלירען די רעכט.

נאכ'ן ארויסטראגען דעם אורטייל האבען זיך אלע בעשולדיגטע פעסט אנ־גענומען ביי די הענד און דורך נישט גע־לאזט ארויספיהרען פון געריכטס־זאל. ערשט די אנגעקומענע פאליציי האט זיי ארויסגעפיהרט.

בעשווינדעלט קאמארניקעס און רעיענטען

דער פיפיגער פויגעל זיצט שוין אין „חד גדיא"

אין 1931 איז קיין לאדז געקומען דער 40־יעהריגער אלעקסאנדער פוגעלסקי, א נאמבינגער אינוואוינער און זיך דא בע־זעצט אין א האטעל. מיט א צייט שפע־טער האט ער בעשטעלט ביים שוסטער יוזעף פאלטשאק אויף פאביאנצער שא־סע א פאר שיך. פארשטעלענדיג זיך אלס סעקרעטאר פון פלאצקער געריכט האט ער צוגעזאגט דעם שוסטער איהם צו פערשאפען א פאסטען אלס וואזשני אין דארטיגען געריכט און זיין איידעקעל וועלט ער שאפען א פאסטען אלס בע־אמטען פון געריכט. פאר אזא טייערען ציזאג האט דער נאאיווער סנדלר איהם געגעבען 275 זל.

ווען דאס שוסטער'ל האט זיך שפעטער געכאפט, אז ער איז בעשווינדעלט גע־ווארען, האט ער וועגען דעם געמאלדען פאליציי און ווירקליך האט פאליציי אים אין א צייט ארום ארעסטירט. ער איז גע־שטאנען פאר'ן געריכט און בעקומען 10 חדשים תפיסה.

נאכ'ן ארויסגעהן אויף דער פריי האט פוגעלסקי אנגעהויבען אויסצונארען געלד ביי קאמארניקעס און רעיענטען, פאר וועלכע ער האט זיך פארגעשטעלט אלס בעאמטער פון פלאצקער געריכט.

נעכטען, בעת פוגעל[illegible] ער געקומען צו א לאדזער קאמארניק בעט־גען געלד, האט ער אין איהם דערקענט דעם אלטען „פויגעל" און איהם איבער־געגעבען אין די הענט פון דער פאליציי.

—§—

הויפט-פרוי פון עגיפטישן סולטאן דערצעהלט די סודות פון הארעם

איהר נאמען איז דזשאווידאן האנים. — זי האט ערשט ארויסגעגעבען א בוך אויף ענגליש מיט'ן נאמען „הארעם-לעבען". — זי איז געבוירען געווארען אין פילאדעלפיע. — ווי א מאדערנע, קולטורעלע פרוי זעהט דאס הארעם-לעבען.

מיר געבען דא די בעשרייבונג פון דעם לעבען אין די עגיפטישע און טערקישע הארעמס, ווי זיי ווערען געשילדערט אין א בוך, וואס איז נישט לאנג צוריק פער־עפענטליכט געווארען פון דער פרינצע־סין דזשאווידאן האנום, די געוועזענע פרוי פון דעם עגיפטישען כעדיוו אבאס הילמי דער צווייטער.

די פרינצעסין איז אליין אנ'אמערי־קאנערין. איהר פאטער איז געוועזען גראף רזשאזעף טערוק פאסטשענערא און איהר מוטער — גרעפין סאפיע וועטער פאן דער לילע. די פרינצעסין איז געבוי־רען אין פילאדעלפיע און געקרוגען אנ־אמעריקאנער דערציהונג. שפעטער אבער האט איהר לעבען גענומען אנ'אויסטער־לישע ווענדונג. זי האט חתונה געהאט מיט דעם כעדיוו פון עגיפטען אבאס הילמי דער צווייטער און איז געווארען א מאכמעדאנערין.

מיט דעם אבער, וואס זי האט אנגענו־מען די מאכמעדאנישע רעליגיע, האט זי נישט אויפגעגעבען איהר פריהערדיגען קוק אויף דעם לעבען און איהרע פרי־הערדיגע רעליגיעזע און מאראלע איינ־פאסונגען. זי איז שטענדיג פערבליבען א פרוי מיט א מערב־אייראפעאישען בליק אויף דער וועלט. זי איז אבער צו דער זעלבער צייט פערבליבען א געטרייע מאכ־מעדאנערין אין די נייע אומגעוועהנליכע וועלט, און וועלכער זי איז אריבערגע־טראגען געווארען, האט זי אומגעהויער אינטערעסירט.

איהר ערשטער מאכמעדאנישער נא־מען איז געווען זובעידא, שפעטער האט זי געקריגען דעם נאמען פרינצעסין דזשאווידאן.

מיר וועלען דא אין א פאר ארטיקלען איבערגעבען די אינטערעסאנטע שטע־לען פון איהר בוך, וואס איז מיטקווייזע דינג אינטערעסאנט און פול מיט פערבא־פענע פאקטען.

פון רחל ברויז

דאס טערקישע ווארט „הארעם" שטאמט פון אראביש און אין אראביש האט דאס דאזיגע ווארט די בעדייטונג פון „פערבאט", „אומגעזעצליך" אבער צו דער זעלבער צייט מיינט אויך דאס דאזיגע ווארט: „הייליג", „בעשיצט". דער, וואס געפינט זיך אין הארעם קאן קיינמאל נישט אנגערירט ווערען. זיינע פיס טרעטען אויף הייליגער ערד. די ווענד פון הארעם זענען זיין פעסטונג, וואס פערהיט איהם פון אלדאס בייז, עס מאכט נישט אוים ווער דער מענש איז מעג ער זיין דער גרעסטער פערברעכער, אזוי לאנג, ווי ער געפינט זיך אין הארעם, וועט קיינער נישט וואגען צו ליגען זיין האנט אויף איהם.

דער נביא מאכמער האט געזאגט: „מענער זענען בעשאפען געווארען צו בעשיצען די פרויען און אויך די אויפ־גאבע פון דער פרוי איז צו בעשיצען דעם מאן". די דאזיגע ווערטער זענען אבער שפעטער אויסגעטייטשט געווארען אין א גאנץ אנדער זין. דער מאן האט זיך בע־טראכט פאר דעם איינציגען בעשיצער, די פרוי איז געווארען זיין קנעכט, זי איז געווארען א הילפלאזע בעשעפעניש, וואס איז שטענדיג געווען איינגעשלאסען צווי־שען ווענט, פערשפארט אונטער פערריי־געלטע טירען, בעוואכט פון יעוונוכען, וואס האבען קיינעם צו איהר נישט צוגע־לאזען, און איהר פנים איז געווען פער־הילט מיט א שלייער כדי די אויגען פון א פרעמדען מאן זאלען אויף איהר נישט פאלען.

אין מחמעד'ס צייט זענען די פרויען נישט געהאלטען געווארען אפגעזונדערט פון די מענער. מען האט זיי אויך נישט געצוואונגען צו פערהילען זייער פנים מיט א שלייער. זיי זענען אומגעגאנגען פריי ווי די מענער, בעמיילינט זיך אין אלע עפענטליכע אונטערהאלטונגען, בע־ווייזען זיך גלייך מיט די מענער און די מערק און האבען תפילה געמיין מיט די מענער זייט ביי זייט. ערשט שפעטער איז איינגעפיהרט געווארען, אז מענער און פרויען זאלען בעטען צו גאט בעזונדער.

מאכמער האט קיינמאל נישט פער־באטען זיינע אנהענגער צו הייראטען מיט מענער ארער פרויען פון אנ'אנדער רעלי־גיע, ווען זיין אנ'אנהענגער האט גע־הייראט מיט א קריסטליכער אדער יו־דישער מיידעל האט זי געמוזט זיין שעהן און רייך, דאס איז געווען די איינציגע בעדינגונג.

מענער און פרויען האבען זיך געקענט גט'ן אהן וועלכע עס איז שטערונגען אזוי לאנג, ווי עס איז געווען א גענוגענדע אורזאך פאר דעם, ווי: צום ביישפיל, אומהיילבארע קראנקהייט, אומפאמענין, שברות ארער ווען דער מאן האט נישט געקאנט פערזארגען זיין פרוי מיט לע־בענס־מיטלען.

שפעטער, אבער, איז דער מאן גע־ווארען דער איינציגער, וואס האט גע־קריגען דאס רעכט צו שיידען זיך מיט דער פרוי. און לויט דער שפעטערדיגער אויסטייטשונג פון דער מאכמעדאנישער רעליגיע האט ער עס נישט געקענט מין צוויי מאל.

דער מנהג אז די פרוי מוז שטענדיג אומגעהן מיט א צוגעדעקטען קאפ איז איינגעפיהרט געווארען פון די מילאס, די מאכמעדאנישע גייסטליכע, וועלכע הא־בען געזאגט, אז עס איז א זונה, ווען די פרוי בעווייזט איהרע האר. שפעטער הא־בען די אייפערזיכטיגע סולטאנען אויך איינגעפיהרט דעם מנהג, אז די פרויען זאלען צודעקען זייער פנים מיט א שלייער.

אין דעם לעבען פון די שפעטערדיגע הערשער פון די מאכמעדאנישע פעל־קער, די קאליפען, האבען די פרויען גע־שפילט א גאנץ גרויסע ראלע. יעדער קאליף האט געהאט א פרוי, וואס ער האט ליב געהאט מעהר פון אלע אנדערע. וואס איז געווען זיין אויסדערוועהלטע, און זי פלעגט געוועהנליך האבען א שטאר־קען איינפלוס אויף איהם.

אט איז די געשיכטע פון איינעם פון די קאליפען. יאזיר איז געווען זיין נא־מען. ער איז געווען ווינציג וואס פערא־מערעסירט אין רעגירען און הערשען. ער האט פערבראכט זיין צייט אין געזאנג, טרינקען און לוקסוס. די קאליפען פלעגען געבויט פערשידענע פערפומען, וואס האבען מיט זייער שטארקען פערשכור־רינגען גערייצט די לייבענשאפט ביי זייערע פרויען. יאזיר פלעגט אבער אויך ארייננעמען א ספעציעלען פערפום און זיינע געטראנקען כדי נאך מעהר צו רייצען די פרויען ווען ער האט זיי גע־קושט, זיין הארעם איז געווען אנ'ארט פון ווילדע לייבענשאפטען און אומגע־צוימטער אויסגעלאסענהייט.

אנ'אנדערער קאליף מיט'ן נאמען וואליד האט געהאט 66 פרויען, און דער סול־טאן סוליימאן איז געווען פערליבט אין א וואונדער שעהנער טענצערין מיט דעם נאמען אבא־באי. זי איז געווען א שקלא־פען־מיידעל און ווען א נייער סולטאן איז געקומען האט מען זי צוריק פערקויפט פאר א שקלאפין קיין עגיפטען.

דער ברודער פון דעם סולטאן איז אבער אויך געווען פערליבט אין דער דאזיגער מיידעל. ווען ער איז דערנאך געווארען סולטאן האט זיין פרוי סא־הארא איהם געפרעגט: „וואס איז דיין פערלאנג?" דער סולטאן האט זיך אויפ־געהויבען פון זיין שטול און געזאגט: „איך וויל אבא־באי". סאהארא האט אוועקגעשיקט מענשען קיין עגיפטען צו געפינען די שקלאפין־מיידעל און מען האט זי געבראכט אין סולטאן'ס פאלאץ. די מיידעל איז אבער דערנאך ערמאר־דעט געווארען. דער סולטאן האט זי איינ־מאל געכאפט ווען זי האט פערבראכט מיט א צווייטען און פערבארגענעם ווינ־קעל פון גארטען. דער סולטאן האט איהר געצוואונגען אויפצועסען א פרוכט, פון וועלכער זי איז דערשטיקט געווארען. ער איז אבער געווען אזוי פערליבט אין דעם מיידעל, אז אין א וואך ארום איז ער גע־שטארבען פון בענקשאפט צו איהר.

אין איז נאך א טראגעדיע, וואס האט זיך אפגעשפילט אין דעם הארעם פון אנ־אראבישען קאליף. ווערענס נאמען איז געווען מאכמער אל מאהאדי. צווישען זיינע פרויען איז געווען איינע, וועלכע ער האט בעזונדערס ליב געהאט, און אבער א צווייטע געווען אייפערזיכטיג אויף איהר, האט זי איהר איינמאל גע־געבען א פערגיפטעטען עפעל. דעם קא־ליפ'ס געליבטע האט אבער דעם עפעל געגעבען צו איהר געליבטען. ער האט איהם אויפגעגעסען און איז געשטארבען.

די פרויען אין הארעם האבען געהאט בלויז איין אויפגאבע און דאס איז צו זיין די געליבטע פון זייערע הערשער, צו שטעלען צופרידען זייערע ליידענשאפטלי־כע בעגעהרען, צו בעמיילינען זיך אין די ווילדע הוליאנקעס און וואוילטאגען, וואס זענען אנגעגאנגען אהן אויפהערליך אין די הארעמס. פונדעסטוועגען האבען זיך צווישען זיי געפונען אויך פרויען פון טאלאנט און גייסט, וואס האבען בעוויזען אויסצוצייכענען זיך אויף פערשידענע גייסטיגע געביטען. עס זענען געווען צווי־שען די הארעם־פרויען גאנץ טאלאנטפו־לע זינגערינס און קאמפאזיטארינס, ווי צום ביישפיל, אליווא די טאכטער פון קאליף אל מאהדי, וועלכע איז געווען א בערימהמטע דיכטערין און קאמפאזיטא־רין. אליווא האט געהאט בלויז איין חס־רון — א פלעק אויף איהר שטערן, וועל־כען זי האט שטענדיג פערדעקט מיט א באנד בעזעצט מיט דימאנטען. אליווא האט זיך אבער אויך נישט אפגעזאגט פון לעבען א גוטען מאן, פון גוט עסען און טרינקען. זי פלעגט זאגען: „ווען א מאן שטעהט אויף אין דער פריה און עסט נים אויף א קאלטען בראטען, ראן מעג איהם נעמען דער טייוועל".

די יעוונוכען האבען שטענדיג געשפילט א גרויסע ראל אין די הארעמס און אפט־מאל האבען זיי אויך געהאט אנ'איינפלוס אויף דעם פאליטישען לעבען פון לאנד. זיי זענען געווען נישט בלויז רונער, שומ־רים פון די פרויען, שפיאנען, נאר אויך שטאטסלייט און גענעראל ווי צום ביי־שפיל דער יעוונוך מונעס, וועלכער האט געשפילט אזא גרויסע ראל אין דער צייט פון דעם קאליף דזשאפאר אל מוקטאדיר. דער פאלאץ פון דעם דאזיגען קאליף איז געווען בעוואכט פון איינוועניג און פון דרויסען פון 70,000 שווארצע און ווייסע יעוונוכען. 800 האבען בעוואכט בלויז דעם אריינגאנג אין די גערטנער. דעם קא־ליפ'ס לייב־וועכטער זענען בעשטאנען פון 160.000 סאלדאטען. אין דעם ריזיגען זאל פון זיין פאלאץ איז געשטאנען א הויכער בוים מיט 18 צווייגען. וואס זענען געווען אויסגעהאמערט פון גאלד. אויף די צווייגען פון דעם דאזיגען בוים הא־בען זיך געוויגט קינסטלערישע אויסגע־ארבייטעטע פויגעל, וואס זענען געווען בע־זעצט מיט איידעלשטיינער און ווען זיי האבען זיך געוויגט, האבען זיי ארויס־געגעבען וואונדערליכע מעלאדיעס. דער דאזיגער קאליף האט אזוי שרעקליך ברוי־טאל זיך בענומען צו די הארעם־פרויען, אז דער הויפט־יעוונוך, מונעס, האט עס מעהר נישט געקאנט ארויבערטראגען, איז ער איינמאל בעפאלען דעם פאלאץ, האט פערגומען דעם קאליף און זיין משפחה און זיך איינגעשפארט ביי זיך אין דער היים. זיין ברודער האט פערנומען דעם טראן. ער האט זיך אבער איבערגעבע־טען מיט דעם אראפגעזעצטען קאליף און דער יעוונוך מונעס האט דערפילט, אז זיין לעבען איז אין געפאהר. איז ער אוועק און ארגאניזירט אנ'ארמעע, מיט וועלכער ער האט אטאקירט די שטאט באגדאד. דער קאליף איז געפאנגען גע־ווארען און מען האט איהם אראפגע־האקט דעם קאפ.

איך וואלט געקאנט ברענגען א מאסע אנדערע אינטערעסאנטע פאקטען פון דעם ווילדען, פארביגען לוסט־לעבען, וואס איז אנגעגאנגען אין די אמאליגע הארעמס. עס איז געווען א פרוויליגיע פאר א הארעם פרוי צו ווערען די אויסדערוועהל־טע געליבטע פון איהר הערשער. זי האט אבער געלעבט אין שטענדיגער מורא, אז אנ'אנדערע זאל נים געווינען איהר פלאץ. זי האט זיך געמוזט היטען אויף שריט און טריט, אז אנ'אנדער פרוי, וואס איז געווען אייפערזיכטיג אויף איהר, זאל זי נישט פערגיפטען. זי איז געווען ארומ־גערינגעלט פון שטענדיגע אינטריגעס. זי האט נישט געטרויט די שפייז, וואס מען האט איהר דערלאנגט, מורא האבענדיג, אפשר האט מען אריינגעגעבען סם.

אט די לאגע האט אנגעהאלטען ביז אין דער צייט פון דעם לעצטען סולטאן, אבדול האמיד. עס איז בראי צו דער־צעהלען עטליכע פאקטען וועגען דעם לעבען פון די הארעם־פרויען אין אבדול האמיד'ס פאלאץ אילדיז קיאסק, ווייל פון די פאקטען, וואס איך געה דא אנ־צוגעבען, וועל איך קענען בע־שרייבען מיין אייגענעם לעבען אין דעם הארעם פון דעם עגיפטישען כעדיוו אבאס הילמי דער צווייטער. אבער וועגען דעם אין צווייטען ארטיקעל.

—§—

„געוואַלד ס'ברענט!"

המצאה פון אַ הויז־ווירט, וואָס האָט געוואָלט פּטור ווערן פון זיין לאָקאַטאָר

ער וועט איצט פיין בעצאָהלען פאַר'ן איינפאַל

(§) דער ווירט פון הויז אויף מישונגער גאַס 78 האָלאַם האָט געוואָלט פּטור ווערן פון זיין לאָקאַטאָר אַ געוויסען פעדינאַנד ליק, וואָס האָט אַלס אַרבייטס־לאָזער נישט געקענט צאָהלען קיין דירה געלד.

ער איז דאַן געפאַלען אויף אַ „גענינאַלער" המצאה". ער האָט פערבעטען צו זיך זיינע גוטע פריינד באַרום און צוט־קיעוויטש, וואָס האָבען אין אַ געוויסען מאָמענט געלאָזט אַ געוואַלד, אַז עס ברענט, אָבער אייִדער די אַרויסגערופענע פייערלעשער זענען געקומען, האָבען האָלאַם מיט זיין ווייב און זיינע גוטע פריינד אַראָפּגעריסען דעם דאַך פון אַ־בער ליק'ס וואוינונג. אַזוי אַרום איז ליק געבליבען אין דער דירה נאָר אָהן אַ דאַך איבער'ן קאָפּ.

די אָנגעקומענע פייערלעשער האָבען פערשטעהט זיך קיין שפּור פון אַ שרפה נישט געפונען און דעם ענין איבערגעגעבען פּאָליציי.

געכאַפּט איז דער חכמ'דיגער הויז־ווירט מיט זיינע געהילפען געשטאַנען פאַר'ן גערוכט און זיי זענען פערמשפּט געוואָרען צו בעצאָהלען צו 100 זל. יעדער אָדער צו צוויי וואָכען אַרעסט.

פרוי־באַנדיטקע מאָרגן פאַר'ן געריכט

ס'דראָהט איהר פון 10 ביז 15 יאָהר תפיסה

(§) גרויס אויפזעהן האָט בעשטימט אַרויסגערופען דער באַנדיטען־אָנפאַל אויף נאָוואַט 55 אין דער וואוינונג פון פראַנטישעק משעניק. דאָרט איז אַריינגעקומען די 40־יעהריגע העלענאַ סטאַיקאָווסקאַ און זעהענדיג, אַז חוץ די האַלב פּאַראַליזירטע משעניק איז קיינער אין שטוב נישטאָ, האָט זי אַרויסגעכאַפּט פון אונטער אַ האַמער און דער־מיט געגעבען די טשערניקאָווסקאַ אַ קלאַפּ איבער'ן קאָפּ, פון וואָס די אַלטע פרוי איז געפאַלען און אָהנמאַכט. נאָכ־דעם האָט זי גענאַפּט אַ פאַטשיילע, וואָס איז נראה געשטאַנען גאָהענט בעם בעט און געווענט אנטלויפען.

די שכנים מיט דער הילף פון סטרוזש האָבען די באַנדיטקע געכאַפּט, בעת זי איז שוין געווען אין גאַס.

בעת דער אויספאָרשונג האָט זיך די מערדערין מודה געווען און פערבראָכט. די אויספאָרשונג איז אָנגעהויבען גע־פיהרט געוואָרען לויט דער פראָקוראָר פון אַ שנעל־געריכט, נאָר אויף דער פאָדערונג פון פראָקוראָר זענען די אַקטען איבער־געשיקט געוואָרען צו אַ געוועהנליך גע־ריכט.

מאָרגען וועט העלענאַ סטאַיקאָווסקאַ וועלכע איז אגב די ערשטע פרוי־באַנדיט־קע אין פּוילען, שטעהן פאַר'ן קרייז־גע־ריכט. איהר דראָהט אַ שטראָף פון 10 ביז 15 יאָהר שווערע תפיסה.

קופּאָן № 16

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פונ'ם דאָזיגען קופּאָן קאָן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי־קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.

גילטיג היינט זונטאָג,

פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג

פאַר דער בעקוועמליכקייט פון די פּראָווינצער לעזער.

געלד־שטראָף

פאַר נעמען 5 פּראָצענט פון דיסקאָנטאָ

(א) פאַר'ן שטאָט־געריכט איז גע־שטאַנען בראָניסלאַוו נאַרוואַט, ווערענ־דיג בעשולדיגט אין נעמען 5 פּראָצ. ביים באָרגען הלוואות אויף וועקסלען. נ. איז פערמשפּט געוואָרען צו בעצאָהלען 300 זל. שטראָף, אָדער 6 וואָכען אַרעסט.

גנב פון זשאַרובקעס

פערמשפּ'ט אויף 4 חדשים תפיסה

(א) דאָס שטאָט־געריכט האָט פער־משפּט אויף 4 חדשים דעם 18־יעהריגען לעאָן וואַנס, פאַר גנב'ענען עלעקטרישע זשאַרובקעס פון הויז־טרעפּען.

די אַפערע אין „אָרביס"

די בעאַמטע שפּיעוואַק און מרובקאַ אויף דער בעשולדיגונגס באַנק

(א) גרויס אויפזעהן האָט בעשטימט אַרויסגערופען די ענטדעקטע אַפערע מיט די געפעלשטע 14־טאָגיגע באַהן־בילעטען. 2 בעאַמטע שפּיעוואַק און מרובקאַ פון „אָרביס" זאָלען האָבען געהאַט אויסגע־נוצט דאָס, וואָס דירעקטאָר שמיער זאָל האָבען דערפון געוואוסט, און אויס שאַ־מאַזשורט אויף אַ סומע פון 9000 זל. באשר בכן שוידמער'ס פרוי פערגעסט זיך אויך מיט'ן פערקויפען פאַלשע בילעטען. געקלאָגטע זענען בזיידע געשטאַנען פאַ"ן געריכט. שפּיעוואַק איז פערמשפּט גע־וואָרען אויף אַ חדשים תפיסה און מרוב־קאַ איז בעפרייט געוואָרען פון שטראָף.

געווינערינס קענען אויסוועהלען אַקושערקעס

דעלעג. פון אַקושערקעס איז אַרב.־מיניסטעריום

(אג) ווי בעקאַנט, האָט די קאַנקען־קאַסע מיט אַ צייט צוריק די שטאָט פער־טיילט אין אַקושערקעס־ראַיאָנען און צו־ליב דעם געקינדיגט 450 אַקושערקעס. די געקינדיגטע אַקושערקעס האָבען געשיקט אַ דעלעגאַציע קיין וואַרשא, אַנ־ווענדיג אויף דער עולה, וואָס ווערט לגבי זיי בעגאַנגען. דער אַרבייטס־מיניס־טער האָט אָנערקענט די גערעכטע טענה און צוגעזאָגט דער דעלעגאַציע, אַז ער וועט פעראָרדנען דעם קאָמיסאַר פון דער לאָדזשער קראַנקען־קאַסע צו בעשעפטיגען די אָפּגעזאָגטע אַקושערקעס אויף אַזא אופן, אַז הגם זמיאַגאָווע אַקושערקעס וועלען ווייטער בלייבען וועט אָבער יעדע פערזינליכע פאַר זיך קענען פערלאַנגען אַ אַקושערקע, צו וועלכער זי האָט צוטרוי.

טעאַטער און קונסט

היינט העדליכע פאָרשטעלונג

„די רייזע פון בנימין דעם דריטען"

מען פערגעסט פון די טאָג־טעגליכע דאגות, ווען מען זיצט אויף דער פאָר־שטעלונג פון דער „יודישער טעאַטער סטודיע" און „הזמיר". מען ווערט מיט־געריסען פונם טעמפּעראַמענט פון די סטודיאַנטען און פון פרעלעכגען שפּילען.

דערינער איז קיין וואונדער נים, וואָס דער ערפאָלג פון „די רייזע פון בנימין דעם דריטען" וואַקסט מיט יעדער פאָר־שטעלונג. היינט 9 אָוונט ווערט די קאָ־מעדיע געשפּילט צום 9 מאָל.

* * *

מיר ווילען ביי דער געלעגענהייט אויפ־מערקזאַם מאַכען, אַז אונטער דער רע־זשיסור ווערען דעם שפּיל, וואָס איז גע־ווען געדרוקט אין אונזער פריימאָרגע־נומער, איז דורך אַ פערדריסליכען פערזעהן אַרויסגעפאַלען די אונטערשריפט: ש. בערלינסקי.

קאָנצערט אין שטאַטישן טעאַטער

היינט קאָמיטאָג האָט אין שטאַדטישען טעאַטער פאָרקומען אַ מוזיקאַל. שפּעט־פריהמאָרגן, אָרגאַניזירט פון אַרבייטער־אוניווערזיטעט. אין אָרקעסטער בעטייליגען זיך ביז 40 פּערזאָן.

פריהמאָרגן־קאָנצערט

היינט 12 אַ זייגער מיטאָג טרעט אויף אין פילהאַרמאָניע די נרעסטע פּויליש רעוויו־קינסטלערין האַנקאַ אָרדאָנוכנאַ.

„שכור'ע דאַמע"

פערטשעפּעט דורכגעהער אויף פּיעטרקאָווער גאַס

(§) נעכטען נאָכמיטאָג זענען די דורכ־געהער פון פּעטריקאָווער גאַס אויפמערק־זאַם געוואָרען אויף אַנ'אויסטערלישען פּאַקט. פאַר'ן הויז אויף פּעטריקאָווער 54 איז געשטאַנען אַ יונגע שיקסע און, זייענ־דיג אָנגעשיכור'ט, האָט זי נישט גורל־געלאָזט קיין איינציגען מאַנספּערזאָן, מאַ־לענדיג צו זיי ריטשיגע ערקלערונגען.... איינער אַ דורכגעהער האָט אויפמערק־זאַם געמאַכט אַ פּאָליציאַנט, וועלכער האָט די דאַמען אָפּגעפיהרט אין קאָ־מיסאַריאַט, דאָרט האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז זי הייסט העלענע קאַיעווסקאַ 28 יאָהר אַלט.

אַפּעלאַנגעז פון פּראָצעס פון די געריכטס־בעאַמטע

וואַרשאַווער אַפּעלאַציע־געריכט בעפרייט 2 אַנגעקלאַגטע

(§) ווי בעוואוסט, האָט דער סעקרעטאַר פון דער 5. שטראָף־אָפּטיילונג ביים היגען קרייז־געריכט ב. ריטבערגער נאָך אַ לענגערע חקירה ודרישה פעסטגע־שטעלט, אַז 3 בעאַמטע פון דער 5. שטראָף־אָפּטיילונג האָבען פערשלעפּט 14,457 זל. צום שאָדען פון דער מלוכה־קאַסע.

אין שייכות דערמיט זענען דורכ'ן קרייז־געריכט פערמשפּט געוואָרען צו פערשידענע טערמינען תפיסה. פראַנטשי־שעק יאַקובאָווסקי, טאַמאַש לוטשאַק, דור קלוטשקאָווסקי, וואַטשעק מילטשאַרעק און שמעון משעשיא.

די פערמשפּטע האָבען אַפּעלירט און נעכטען איז ווידער פּראָצעס בעטראַכט געוואָרען אין וואַרשאַווער אַפּעלאַציע־גע־ריכט. נאָכ'ן אויסהערען די רעדעס פון די צדדים האָט דאָס אַפּעלאַציע־געריכט בעשטעטיגט עם אורטייל פון קרייז־גע־ריכט בנוגע די אָנגעקלאַגטע וועגנער יאַ־קובאָווסקי און קלוטשקאָווסקי. די איבריגע, מילטשאַרעק און משעשיא, זענען בעפרייט געוואָרען.

די היינטיגע פערזאַמלונג

אין זשורנאַליסטען־סינדיקאַט

די פערוואַלטונג פון דער יודישער סעק־ציע ביים זשורנאַליסטען־סינדיקאַט פאָ־דערט אויף אַלע איהרע מיטגלידער צו בעטייליגען זיך אין דער היינטיגער אַל־געמיינער פערזאַמלונג פון סינדיקאַט, אויף וועלכער ס'וועלען בעהאַנדעלט ווע־רען פראַגען, וואָס זענען נוגע די אינטע־רעסען פון דער יודישער סעקציע בכלל און פון יעדען מיטגליד בעזונדער.

פון מרכז־עברי

דער העברעאישער לעזע־זאַל ביים „מרכז עברי" (פּילסודסקי 16) ענט־וויקעלט זיך זעהר שעהן. דער לעזע־זאַל איז פערזעהן מיט דער גרעסטער צאָל פון דער העברעאישער פּרעסע פון גאָר דער וועלט.

היינט 8.15 אָוונט קומט פאָר אַ פּייער זאַמלונג, געווידמעט דער „ברית עברית עולמית" (וועלטליכע העברעאישע קול, טור־פערבאַנד) עם רעפערירט ה' ד"ר חיים בערלאַס.

יודישע מעטאַלאַפּלאַסטיק

צו דער אויסשטעלונג פון . קאָהאַנע

פון ד"ר אסטא שנייר (ווין)

די קומענדיגע היסטאָריקער וועלען בלייבען שטעהן פאַר אַ רעטעניש ביים פאָרשען די געשיכטע פון אונזער דור. אויף וואָסערע אַפן, אַ דאַנק וועלכע בעו־דינגונגען זענען די יודען אַריינגעמערע־טען דירעקט אין געביט פון דער פּלאַס־טישער קונסט, נישט האָבענדיג אויף דעם געביט קיין טראַדיציע. נאָכמעהר, די היסטאָריקער וועלען זיך מוזען אָפּ־שטעלען דערויף, וואָס אין אונז קורצער צייט האָבען די יודען דערגרייכט אויף דער געביט ערנסטע רעזולטאַטען. גאַטור־ליך איז דער מאַנגעל אין טראַדיציע נאָר אַ רעלאַטיווער, מחמת אין בעזונדערע צווייגען, למשל אין דער מעטאַלאַ־פּלאַס־טיק האָבען די פריהערדיגע דורות אי־בערגעלאָזען אַ בעדייטענדע ירושה; אין גייסטיגען זין איז די דאָזיגע טראַדיציע נוגע דעם קולט, און מעגליכשען זיי האַנ־דעלט עס זיך אין האַנד־אַרבייטען. די פּאָפּולערסטע געגענשטאַנדען זענען גע־ווען: דער זילבערנער ציץ, דער יד, כתר, מנורה און אַנדערע ליַיכטער, פּריי קאָמפּ־סטואירט אָדער צוגעפּאַסט צו די וואַנד, ספּעציעלע טעלער אויף שבת, אויפ'ן סדר אָדער צו אַנדערע פייערליכקייטען און ענדליך אויך בשמים־בּוקסלעך. אויף די דאָזיגע געגענשטאַנדען האָבען די יודען אין משך פון הונדערטער יאָהרען אויס־געלאָרענט זייערע אַרטיסטישע פעהיג־קייטען, נישט קוקענדיג אויף די שווערע און אונגינסטיגע געזעלשאַפטליכע בע־דינגונגען. אין דער טעכניק פון שמידען, ציזעלירען און פאָרמען גאָלד, זילבער, קו־פּער, צין, האָבען זיך בעזונדערס אויס־געצייכענט די פּוילישע יודען זינט'ן אָנ־הויב פון 16־טען יאָהרהונדערט. ס'איז אַ פערשטענדליכע זאַך, אַז דער אַרטיסטי־שער שאַפונג פון די היינטיגע פּוילישע יודישע קינסטלער איז געבליבען עפּיס פון דעם שעהנעם גייסט פון יענע נאָמען־לאָזע, בעשיידענע האַנדווערקער.

י. קאָהאַנע געהערט צו די בעסטע אויפ־לעבער פון דער דאָזיגער אַלטער טעכניק. קאָהאַנע איז געבוירען אין יאָהר 1890 אין זאַבלאָטאָ (גאַליציען); נאָכ'ן ענדי־גען די מיטעל־שול אין טאַרנאָפּאָל האָט ער שטודירט אין לעמבערג און אין ווין אַרכיטעקטור, מאַלעריי און סקולפּטור־אַרבייט. נאָך דער מלחמה האָט ער פער־בראַכט אין לעמבערג און די לעצטע יאָה־רען איז ער אין לאָדז, וואו ער האָט זיך פּולשטענדיג געווידמעט די מעטאַלאַ־פּלאַסטיק. ס'איז אונז בעקאַנט נישט איין הערליכע פיגור, אָבער זיין כח ליגט הויפּטזעכליך אין דער אָרנאַמענטיק, אָדער אייגענטליך אויף דער גרעניץ צווי־שען אָרנאַמענטיק און פיגור־שניצערייע. בליהענדע צווייגלעך, קאַנדעליאַברעס, מיט מוזען פון עץ־החיים'ס, אָפט פערבונדען מיט ריין געאָמעטרישע בעפּוצונגען, פער־איינוגען זיך מיט סטיליזירטע איינצעלנע אָדער צווייענדיגע לייבען. הערשען, פוי־געל און אַנדערע געשטאַלטען. ס'איז כאַ־ראַקטעריסטיש פאַר אינזער קינסטלער, וואָס כמעט אַלע זיינע סטיליזירטע חיות אָדער פייגעל ערינערן אונז אין די אָרי־יענטאַלישע קונסט־ווערק.

ביי יעדען אופן פון קאָהאַנע'ס אַרבייט זעהט זיך אַרויס אַנ'אויסערגעוועהנליכע ליבע פון קינסטלער צום מאַטעריאַל, אַ דאַנק וואָס די ווערק פון אַמאָליגען האַנדווערק ווערען ווערטפול.

דאָס נאַטירליכע שפּיל פון ליכט און שאָטען אויפ'ן אויסגעשמידעטען מעטאַל פערמאָגט אין זיך אַ געוויסע אונרוה. אויף אַ סימפּעלען אופן האָט דער קינסט־לער בעוויזען גובר צו זיין דאָס מאַטעריאַל און אויסצושמידען הערליכע קונסט־לערישע קאָמפּאָזיציעס.

* * *

די הערליכע קאָהאַנע־אויסשטעלונג אין לאָקאַל פון „בני ברית" (פּעטריק. 90) ווערט היינט 8 אָוונט געשלאָסען.

לאָדזשער יודישער קאַמעראַל־טעאַטער

אַלעע 1־טער מאַי 2 № — דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאַן.

גאַסטשפּילן פון קאַמעראַל־און קליינקונסט־טעאַטער

אַררט

קינסטלערישע אָנפיהרונג: מ. בראָדערזאָן

היינט זונטאָג 3 פאָרשטעלונגען

4 נאָכמיטאָג ספּעציעל פאַר אַרבייטער און אַרבייטער־אינטעליגענץ פון 50 גראָשען ביז 1 זלאָטע און 7.45 ווי אויך 9.45 אָוונד.

לעצטע וואָך! לעצטע וואָך!

פון 25. יובילעאום־פּראָגראַם אין 2 טיילן 14 בילדער א.ג.

„שמחות ביי יודען"

טעקסטען: מ. בראָדערזאָן, י. אַבערזשאַנעק, א. גאָלדפאַדען, פּ. פּיאַדאַ־ראָוו. מוזיק־קאָמפּ.: דוד בייגעלמאַן, פ. ליסט, און פאַלקס־מאָטיוון. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: דינה מאַטיס. רעזשי: ש. דזשיגאַן און י. שומאַכער. קאָנצערט־מייסטער: ש. בייגעלמאַן, בינע־אינספּ.: מ. קאָן. ס'בעטייליגן זיך (לויט א.ב.): ש. גאָלדשטיין, מרים דאָלפּקאַ, ש. דזשיגאַן שיינע מרים, צילי טאַל, מ. פעטערמאַן, מ. פּולאַוער, מ. קאָן, י. ריינגלאַס, י. שומאַכער, י. שיפּער און אַ קינסטל. טאַנץ־קוואַרטעט.

די קאַסע איז אָפען פון 6 אָוונד, שבת אַ גאַנצען טאָג.

ראַדיאָ

פּראָגראַם

זונטאָג 13 מערץ

לאָדז (233.8) 11.58 שעה־צייכען, טאָג־פּראָגראַם און וועטער בעריכט, 12.25 פּראָגמענט פון 2 אינטערנאַציאָנאַלען קאָנקורס אויפ'ן נאָמען פון שאָפּען אין וואַרשאַ, 2.45 פאָרטראַג פון ד"ר פּ. קלינגער. —.3 מוזיק פון לעמבערג, 3.55 פּראָגראַם פאַר קינדער 5.30 שפּראַכען־ווינקעל 5.45 נאָכמיטאָג־קאָנצערט פון פּאָליציי־אָרקעסטער —.7 פערשידענעס, 7.20 לאָדזשער ספּאָרט קאָמוניקאַט, 7.30 פילם קאַלענדאַר, טעאַטער רעפּערטואַר אין פּראָגראַם אויפ'ן נעכסטען טאָג 7.45 האָרך שפּיעל 8.15 פּאָפּולערער קאָנצערט 10.10 קאָנצערט פון לעמבערג 10,40 וועטער, פּאָליציי. און ספּאָרט־קאָמוניקאַטען, 11— טאַנץ מוזיק פון וואַרשאַ.

די פערקויפטע פרוי

שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען פאַמיליען־לעבען אין פּוילען.

געשריבען ספּעציעל פאַר'ן „לאָדזשער טאָגעבלאַט"

פון לעאָן גאָלדמאַן

(80־טע פאָרזעצונג)

שאָטאַן האָט זיך געוואָלט שפּאָטיש צולאַכען, אָבער ליאָראַ'ס בליק האָט איהם בעפוילען צו שווייגען.

— נישט וועגען מיין ליבע וויל איך איצט רעדען, נאָר וועגען מיין שטאָלץ, וואָס דו האָסט פערוואונדעט. יאָ, לעאָן, דו האָסט טיף אָנגעריהרט מיין שטאָלץ. מיט אַ מינוט צוריק האָסטו מיר געמאַכט אַ פאָרוואורף, אַז צו־ליב איינפּרוזוכט לאָז איך דיך אין קלעם? און ווען דאָס וואָלט אַזוי געווען, האָב איך נישט אַ רעכט אַזוי־נאָך גאָר אין דיר נוקם צו זיין נאָך דעם אַלעם, וואָס איז פאָרגע־קומען צווישען אונז? איך פאָדער פון דיר נישט קיין ליבע בפרט איצט, ווען איך בין בעוואָהר געוואָרען, ווי טיף דו ביזט מאָראַליש געפאַלען, אָבער מיין שטאָלץ פערלאַנגט אַ בעפרידיגונג. מיר וועלען צוזאַמען ענטלויפען, לעאָן! דו וועסט געבען אַ גט דיין פרוי און דו וועסט מיך מאַכען פאַר דיין געזעצליכע פרוי.

— קיינמאָל נישט! — האָט לעאָן אַ געשריי געטון.

— נו, גוט. — האָט ליאָרא געענטפערט אין אַנ'אייזי־קאַלטען טאָן און איז צוגעגאַנגען צו דער טיר. — דו ביזט אין מיינע הענד. עס איז גענוג איין וואָרט, אַז די דינער־שאַפט זאָל זיך צונויפלויפען און ביגדען דעם פער־ברעכער.

פון לעאָנ'ס ברוסט האָט זיך אַרויסגעריסען אַ געשריי פון הילפלאָזען צאָרן. ער האָט פערקוועטשט די פויסטען, אָבער ער האָט גוט פערקוועטשט די פויסטען, אָבער ער האָט גוט פערשטאַנען, אַז ער איז אין דער מאַכט פון דער שעהנער פרוי, ביי וועלכער ער האָט אַ ביסעל איבערגע־צייגען די סטרונע.

— די פּרולאַנגסט אונמעגליכע זאַכען, — האָט ער געזאָגט אַ כּלומרשט רוהיגער. איבריגענס מוז איך שוין די היינטיגע נאַכט ענטלויפען און דו ביזט נאָך נישט צו־געגרייט!

ליאָרא האָט אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ.

— דו ביזט זיך טועה, מיין פריינד, — האָט ליאָרא געענטפערט, — די היינטיגע נאַכט קענסטו אויך נישט ענט־לויפען. העכסטענס ביז איבערמאָרגען וועט מען מן־הכתם בעמערקען, אַז דו ביזט ענטלאָפען. אין פערלויף פון אַ שעה וועלען אַלאַרמירט ווערען אַלע טעלעגראַפען. אויף אַלע סטאַנציעס און וואָקזאַלען וועט מען דיך זוכען. זעהסטו, אַז עס וואָלט בעסער געווען, ווען דו ענטלויפסט נאָך נישט די היינטיגע נאַכט.

— גלויבסטו, אַז איך וועל בלייבען אין וואַרשאַ און וואַרטען ביז מען וועט מיך אַרעסטירען, — האָט שאָטאַן איראָניש געזאָגט.

— נעין, דו וועסט בלייבען ביי מיר אין הויז און איך וועל שוין זאָרגען, אַז עס זאָל דיר גאָרנישט געשעהן. איך וועל דיך דאָ בעהאַלטען ביז די געפאַהר וועט אַריבער און דו וועסט קענען פערלאָזען וואַרשא אָהן שרעק. דער־ווייל וועל איך אָבלאָזען די דינערשאַפט, וועל אַלץ פער־קויפען, וועל אַרויסנעמען דאָס געלד פון דער באַנק און מיר וועלען צוזאַמען אַוועק קיין דייטשלאַנד און דאָרט...

— און דאָרט וועלען מיר חתונה האָבען, — האָט שאָטאַן איהר איבערגעריסען און ער האָט זיך צולאַכט. באמת, דיין פּלאַן איז אַנ'אויסגעצייכענטער, נאָר בלויז איין זאַך האָט פערגעסען די קלוגע ליאָרא. דו האָסט פערגעסען, אַז איך בין שוין אַ חתונה־געהאַטער און איך קען נישט נאָכאַמאָל חתונה האָבען.

— דו האָסט אַ טעות, מיין פריינד, אויב דו מיינסט, אַז איך האָב וועגען דעם נישט געטראַכט. דיין ווייב ענט־לויפט דאָך פון דיר און — איך רעכען, אַז זי וועט גערן מסכים זיין צו נעמען אַ גט!

— זיכער. אָבער צום ערשט מוז מען דאָך זי געפי־נען! — האָט לעאָן געענטפערט, אַ ציה טוענדיג מיט די אַקסלען. — דו וועסט דאָך מסכים זיין, אַז איך מוז פריהער וויכען, וואו זי געפינט זיך. כל זמן מיר ווייסען נישט דאָס, איז נישטאָ וואָס צו רעדען וועגען קיין גט.

ליאָרא האָט זיך אַ ביסעל פערלוירען. דאָס האָט זי ווירקליך נישט גענומען אין אכט.

שאָטאַן איז אומבעדינגט גערעכט. ווי לאַנג רוזשעלע בעהאַלט זיך, קען נישט זיין קיין רייד וועגען אַ גט.

לעאָן האָט טריאומפירט.

— נו, זעהסטו, — האָט ער געזאָגט אין אַ שפּאָטישען טאָן — אַז דיינע אינטריגעס קענען דיר אַ סך נישט העל־פען. ווילסט ענטלויפען מיט מיר! גוט, איך בין מסכים. אָבער דיין ווייטערדיגען פּלאַן מוזטו אָבלעגען אויף שפּע־טער. איך פרעג דיך צום לעצטען מאָל: ווילסטו נאָכקומען מיין פערלאַנג, אַז צי דו ווילסט וואַרטען אויף דעם, ביז איך וועל דיין נאָמען איבערגעבען אין געריכט און די צייטונגען וועלען האָבען פון דיר אַ סענסאַציע.

ליאָרא איז בלייך געוואָרען.

זי האָט שוין געוואָלט האַסטיג און מיט צאָרן איהם ענטפערן, ווי עס האָט זיך פּלוצלונג דערהערט פון שכנות'־דיגען צימער אַ שטיל געזאַנג בעגלייט פון אַ מאַנ־דאָלינע.

אַ שטאַרק פערוואונדערטער האָט שאָטאַן גענומען זיך איינהערען.

— וואָס איז דאָס? — האָט ער האַסטיג אַ פרעג געטון.

— האָב נישט קיין מורא, — דאָס איז אַנ'אומגליק־ליכע, קראַנקע, וועלכע...

פּלוצלונג האָט זי איבערגעריסען, ווייל אין דער זעלבער מינוט האָט זיך די טיר געעפענט און די גייסטיג קראַנקע איז געבליבען שטעהן אויף דער שוועל.

(פאָרזעצונג קומט)

Najoszczędniej szem paliwem samochodowem

jest mieszanka

DRAGO

„DRA GO" S. A. przeprowadza **bezpłatnie** regulację motorów samochodowych używających mieszanki **DRAGO**.

Na uregulowanym motorze

10 litrów DRAGO odpowiada 12 litrom każdej innej benzyny.

Informacyj udziela:
„DRAGO" S.A. Oddział w Łodzi, ul. Sienkiewicza 53, Tel. 224-07.

בעקאַנטמאַכונג

אַזוי ווי איינִיגע כעמישע פּראַלניעס פּערזיכערן זייערע קונדשאַפט, אַז די גאַרדעראָבעס, וואָס ווערט דורך זיי אָנגענומען געבען זיי אָפּ אונזערע פירמע צו רייניגען, טיילען מיר העפליך מיט, אַז אַזאַ בעהויפּטונג שטימט ניט מיט די ווירקליכקייט. אונזער פירמע אין פּרינציפּ האָט קיינמאָל נישט אָנגענומען און וועט ווייטער נישט אָננעמען גאַרדעראָבעס פון פרעמדע פּראַלניעס.

Z poważaniem
Weber i Lewandowski
Najnowsza i jedyna w Polsce
PRALNIA CHEMICZNA i FARBIARNIA
systemu „TRI"
Fabr. Łódź, ul. 28 p. Strz. Kan. 34-a
Tel. 149-34.
Filje: ul. Piotrkowska 130, tel, 211-15.
Gutwieln — Kilinskiego 41.
Przedstawicielstwa: A. Kiebsch, Piotrkowska 223, K. Ruprecht. 11. Listopada 24, L. Lietke, Napiórkowskiego 31, H. Gutwilen, Kilińskiego 41, E. Pfeifer, Wólczańska 88, Ad. Herman, Limanowskiego 16, J. Celmer, Zagajnikowa 35, Madler, Narutowicza 1, Rzezai, Andrzeja 47, M. Herman, Główna 29, Olga Aj, Abramowskiego 19, K. Rudolf, Srebrzyńska 85, I w. 3 p., Albrecht, Perla 5, I w I p. (Polesie), E. Zarzycki, Nawrot 18, M. Kołodziejski, Andrzeja 3.

די נידריגסטע

פאַר יום-טוב-פּרייזען

אין אַלע אונזערע רייך-פּערזעהענע אָפּטיילונגען.

אלס ביישפּיל געבען מיר:

2 עלעגאַנטע דאַמען-טאָג-העמדער פון נאַנסוק מיט טאַלעדאָ געשטיקט 5.60 זל.

מאָדערן מענער פּאַפּולין-העמדער מיט 2 קאָלנערס אין עלעגאַנטע מוסטערן 12.50 זל.

פּרייזן

פ. ס.:
נישט קוקענדיג אויף דער ענגע פון דער **ווייסע וואָך** זענען די פּרייזן פון לייוונט און די גוטע בעקאַנטע פון זייער קוואַליטעט סחורות **OK** נישט געהעכערט.

KONSUM
BEI DER „WIDZEWSKA MANUFAKTURA" S.A.
ROKICINSKA 54. Zufahrt mit den Strassenbahnen №: 10 & 16

שפּייז-פּעקלעך נאָך רוסלאַנד

שיקט דירעקט די איינציגע קאָנצעסיאָנירטע פירמע

„PRESTO"

Warszawa, Fredry 10. tel. 707-10, P.K.O. 5470
Agentura w Łodzi, ul. Radwańska 25 m. 10, tel. 193-60.

יום-טוב-פּעקלעך:

מצות, מצה-רייבעכץ און פּסח-מצהל אונטער דער אויפזיכט פון וואַרשעווער ראַבינאַט. בענזין-שמאַלץ און אַנדערע אַרטיקלען. מ'בעט זיך ווענדן נאָך אינפאָרמאַציעס. **בעמ.:** אַלע אַנדערע פירמעס וואָס אַנאָנסירן אַז זיי שיקן פּעקלעך דירעקט פון פּוילן קיין רוסלאַנד פיהרען אַריין די געזעלשאַפט. אין אַ טעות.

איך בין מעהר ווי זיכער

אַז צוליב דעם היינטיגען קריזיס, וואָס נישט יעדער קאָן זיך ערלויבען צו קויפען אַ נייעם הוט, צו דעם צוועק האָב איך איינגעפיהרט נייע מעכאַנישע מאַשינען צום וואַשען, פּאַסאָנירן, פּרעסען

דאַמען- און מענער-היטען

אַזוי, אַז פון גאָר אַלטע קומען אַרויס גענצליך נייע היטען. גלייכצייטיג האָב איך שוין צוגעגרייט אַ גרויסען אויסוואַהל פון נייע דאַמען- און מענער-היטען פון די נייעסטע פאַסאָנער און מאַטעריאַלען צו ביליגע פּרייזען.

גערעדענקט די אדרעסען: **פ ע ר ד ע ר,**
זגערסקאַ 7, לוטאָמירסקאַ 2, זגערסקאַ 20

אַ טיכטיגעס פּרוילין

אלס בופעטאָווא ווערט געזוכט
אין קאָנדיטעריי גאָמאָלינסקי, פּשעיאַזד 1.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואַהל

שפּאַציר-וואָגענס
אייזען · ניקעל
בעטען

מאַטראַצען
ספּרענזינאָווע „Patent"
וויזשמאַטשקעס
אַמעריקאַנער

צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער
„DOBROPOL" Łódź, Piotrkowska 73 אין הויף

קלאַנג-קינא-טעאַטער
RAKIETA
SIENKIEWICZ 40.

היינט און טעגליך!

די לעצטע פראַנצויזישע שלאַגערס וועט אָפזינגען אין
ה נרי גאַראַט

HENRY GARAT

„שפּיל מיט ליבע"

היינט און טעגליך
דער ליבלינג פון די פרויען
אין ניעכטעז שאַמפּאַנישען קלאַנג-פילם פון דער פראַנצויזישער פּראָדוקציע א. נ.

דרוקזאַכען

ווערען שנעל און פּראָמפּט אין דער פיינסטער אויספיהרונג אויסגעפערטיגט.

קלעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פּרייזען ווערען אין פערלויף פון **1 שעה** געדרוקט און אויסגעקלעפּט אין דער גאַנצער שטאָט.

בוכדרוקעריי
ע. און מ. האַמבורסקי
פּיעטריקאָווער 16. טעל. 100-47
פאַקטער: מ. ב. וויין

אינזש. א. רוסאַק

געשוואוירענער דאָלמעטשער ביים קרייז-געריכט אין לאָדז
נאַרוטאָוויטשאַ 47, טעל. 245-08
פיהרט אויס איבערזעצונגען פון אַלע אַרט אַקטען, דאָקומענטען און קאָרעספּאָנדענץ.

בעקאַנטמאַכונג

כ׳נעהם אָן צו וואַשען ווי אויך צו רייניגען כעמיש אַלער אַרט

מענער און דאַמען גאַרדעראָבע

ווי אויך העמדער, קראַגען, פאַרהאַנגען אויף ראַהמען א. ד. גל.
צו נידריגע פּרייזען
Franciszkańska 10
פראָנט 3. שטאָק, וואָהנ. 42.

צו דינגען און פעדרינגען

פערשידענע וואוינונגען אין אַלטע און נייע הייזער מיט אַלע בעקוועמליכקייטען אויף מאַנאַטליכע דירה-געלד, געוועלבער, געשעפטען און פאַבריקס לאָקאַלען מעבלירטע צימערן, הייזער, ווילעס, פּלעצער פון פערשידענע פּרייזען קויפט און פאַר קויפט יעדער דורך די ביוראָ
„LOKUM"
וואָס ערלעדיגט פּינקטליך און סאָליד.
אינהאַבער: יוסף קאַרמעסער עט קאָמפּ.
אינפאָרמאַציעס ווערען ערטיילט אומזיסט
פּיעטריקאָווער 62, פראָנט, 2 שטאָק
טעלעפאָן 166-15 אזעין פון 8 ביז 8 אָווענד

אַ פראָנט צימער

מיט 3 פענסטער
צוועגטעל 2 שטיבען מיט בעקוועמליכקייטען
צו פערמיטען קילינסקיעגאָ № 39 וואוינונג 18.

א צימער

איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען ביים צייטונגס-פערקויפער פּיעטריקאָווער 10

צו ביליגע פּרייזען!!!

א גרויסער אויסוואַהל פון

קינדער-וועגעלעך
מעטאַלענע בעטען
מאַטראַצען
וויזשימאַטשקעס
איז צו בעקומען אין די פירמע

WALFISZ
36 NARUTOWICZA 36
TELEFON 215-25.

צוליב אבריזע

פערשידענע מעבעל און הויז-געשיר ביליג צו פערקויפען.
ווסכאָדניאָ 66, וו. 23.

א קליין
שיק-יונגעל
קען זיך מעלדען
ביי דרעסלער, פּולנאָצנאַ 19, פראָנט 3. שטאָק.

א געזיכערטע פרנסה

צוליב׳ן אָבורייזען פון מיין פרוי איז זאָפאָרט איבערצוגעבען אַ פיש-געוועלב, וואָס עקזיסטירט שוין 4 יאָהר אויף שרודמיעסקאַ № 47 (פריהער נאָוואָ-צעגעלניאַנאַ 17).

קלאַנג - קינא
ZACHĘTA
זגיערזשער-גאַס 26.

היינט און טעגליך! גראַנדיעזער דאָפּעל-פּראָגראַם
1-טע בילד: שטאַרקע ראָטישע קלאַנג-דראַמע א. נ.

אונזער איז די נאַכט

מיט׳ן צויבערענדען ליבעס-פּאָר
MARIE BELL i JEAN MURAT

2-טע בילד:
Buster Keaton
ענדליך

רעדט און זינגט, לעבט דורך טויזענדער ווילענדע פּערסאָנען אַלס
„אימפּרעסאַריאָ"

נאָהענטסטער פּראָגראַם: „נעפּ־הרליכער גן ערן".

אָנהויב פון די פאָרשטעלונגען: טעגליך פון 4 נ.מ. שבת, זונטאָג און חגאות 12 אַ ייגער מיטאָג. דער זאַל איז גוט בעהייצט.

עברי דורך 3 חדשים

פון א. ב. ביז עברי און דאַוונען דורך 3 חדשים ווערט געלערנט מיט קינדער פון 4 יאָהר אָן, דורך מלמדים ספּעציאַליסטען אינ׳ם בעוואוסטן רעליגיעזען

גן-ילדים פרעבעל-שול

ביים בית-ספר „תורה ודת"
פּלאַץ וואָלנאָשטשי (נייע-שטאָט) 6

קינדער פון 4 ביז 8 יאָהר ווערען אַ היים-געפיהרט דורך אַ ספּעציעלען מענש. איינשרייבונגען ווערען אָנגענומען פון 11—1 פריה

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאַנאַ 4
טעלעפאָן 216-90
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט ווענעריישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע, אַלע-אַרט אַנאַליזע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַלען.
נעמט אָן פון 9—2, און פון 5—9 אָווענד,
בעזונדער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. Haltrecht

פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 8—9.30 פריה, פון 12.30—1.30 נ"מ, און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 9 ביז 1 בייטאָג.
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

Dr. med. I. Wajnberg

Cegielniana 11, tel. 126-02
ספּעציאַליסט פאַר לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען
אינערליכע קראַנקהייטען
נעהמט אָן דערהיים פון 3—5.

Dr. med. H. Różaner

צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פון הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען מענער-שוואַכע און קינדערלאָזיגקייט
נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעל. 128-98
נעמט אָן פון 8—10, 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—0. פריה.

Dr. Ludwik Falk

הויט און געשלעכט-קראַנקהייטען
נאַווראָט 7, טעל. 128-07
נעמט אָן פון 10—12 מיטאָג און פון 5—7 אָווענד.

Dr. med. Józef Izykson

ספּעצ. פאַר אויערן. נאָז, האַלז קראַנקהייטען שטים און שפּראַכשטערונגען
נעמט אָן פון 12—2 מיטאָג און 5—7 אָוו.
פּאָלודניאָוואַ 9, טעל. 210-75

Dr. med.
E. REICHER

ספּעצ. פאַר מענער-שוואַכע בעהאַנדלונג
פּאָלודניאָוואַ 28. טעלעפאָן 210-93.
נעמהט אָהן טעגליך פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 9 אָווענד. זונטאָג פון 9—1 מיטאָג.

Dr. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוואַכע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און עלעקטראַ-טעראַפּיע אַנאַליזען.
פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
אַנדזשעי 5, טעלעפ. 159-40
נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 9 ביז 1 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

Dr. med. W. Eychner

אַקושער און פרויען-אַרצט
וואוינט איצט
צעגעלניאַנאַ 4 (נעבען קינאָ „טשאַרי"), טעל. 134-72
נעמט אָן פון 2.30—4 און פון 7—8 אָווענד.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: פאַר אַ חודש אין פּוילען 5 זלאָטיס, אין פראַנקרייך און בעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער 1.25
אַנאָנסען-פּרייז: פאַר אַ מילימעטער-שורה פאַר׳ן טעקסט 16 גר. פרייסאָ 24 גר., אין טעקסט 40 גר. פרייסאָג 60 גר. נאָכ׳ן טעקסט 12 גר. פרייסאָג 18 גר.
פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער, אויסער דער שטאָט מיט 50 פּראָצ. טייערער. פון די פּרייזען ווערט נישט גערעכנט קיין ראַבאַט.

Tłocznia. E. i M. Hamburskich. Łódź. Piotrkowska 16. Ozłarżawca: M. B. Wain. | Odpowiedzialny Red.-wydawca: [illegible]